

LIETUVIU

DIENOS

DR. P. GRIGALIS IR M. KRUPAVIČIUS
PAS J.A.V. VICEPREZ. R. NIXON

LITHUANIAN DAYS
SEPTEMBER, 1954

1954 M. RUGSĖJO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

Ignas Šeinius, PIRMENYBĖ ŪKINIAM PRADUI	3
Dr. inž. A. Damušis, KOVA DĖL JAUNIMO	5
Alė Rūta, POSŪKIS	8
Balys Auginas, VAKARAS; RUDUO MANO SAPNUOS	9
MR. FOLK DANCER, pašnekesys su Vytautu Beliajumi	10
Dr. J. J. Bielskis, AMERIKOS LIETUVIAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE	12
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI?	16
PAVYZDINGAS PREKYBININKAS	16
SOVIET CRIMES AGAINST LITHUANIA by A. Simutis	17
FIRST LITHUANIAN NOVEL IN ENGLISH, An interview with M. C. Stark	19
DR. V. KRĖVĖ-MICKEVIČIUS	20
LITHUANIANS MAKE NEWS	21

Juozas VITĖNAS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Leonardas VALIUKAS	Vyr. Redaktoriaus Pavad. / Managing Editor
Milton C. STARK	Angliškos dalies redaktorius / Editor of English Section
Povilas PUZINAS	Redaktorius-dailininkas / Art Editor
Juozas KOJELIS	Literatūros sk. redaktorius / Literature Editor
Redaktoriai atskirose vietose / Assistant Editors — VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.; V. ŽVIRZDYS, Madison, Wisc.	

Antanas F. Skirius, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS	Administratorius / Business Manager
----------------------	-------------------------------------

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ"

"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August

Atskiro numerio kaina 45 centų

Single Copy 45c

PRENUMERATA metams — \$4.00 bet kokiame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00

SUBSCRIPTION \$4.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Hon. Richard Nixon, Vice-President of the U. S., receives in an audience in Washington, D. C., Msgr. M. Krupavičius, prominent Lithuanian statesman and since 1945 President of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania. Left: Dr. P. Grigaitis, National Secretary of the Lithuanian American Council, Inc.

Back Cover

A group of Lithuanian graduates from Maria High School, Chicago, Ill., conducted by Lithuanian Sisters of St. Casimir.

"LIETUVIŲ DIENŲ"
PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:
Athol, Mass. — J. Benešiūnas
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Boston, Mass. — Rev. J. Klimas; S. Minkus; A. J. Jokubaitis
Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskiene
Brooklyn, N.Y. — "Gabija"; S. Kontrimas.
Chicago, Ill. — A. Auširienė; J. Karvelis; A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla; Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.
Cicero, Ill. — B. Stangenbergas
Cleveland, Ohio — Kun. Kleb. J. F. Angelaitis; "Dirva"; V. Rocevičius; P. Joga.
Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa" Vl. Pauža; Al & Al's Confectionery; M. Šimonis.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitis
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas
Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas.
Kearny, N. J. — J. Vaitkauskas
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas; C. K. Braze
Newark, N. J. — K. Trečiokas
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Mus-teikis
Pittsburgh, Pa. — Pr. Žilionis
Philadelphia, Pa. — J. Karaška; H. Mišliauskas
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidzinas; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius
Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda
St. James, L. I., N. Y. — B. Čeponis
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys.
Waukegan, Ill. — A. J. Sutkus.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V. Stanislovaitis.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis; "Amerikos Lietuvos".
KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelevičius.
Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus
London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catherines, Ont. — A. Dauginaitė
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.
Port Colborne, Ont. — J. Skaistys
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; J. Mažeika; A. Kuolas; J. Smolskis; "Tėviškės Žiburių" knygynas; A. Bajorinas.
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas
ANGLIJOJE:
Kun. J. Kuzmickis, 21 Ann Pl., Bradford 5, Yorks;
D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., London W. 4.
AUSTRALIJOJE:
Vl. Balsys, Canberra, A. C. T.; L. Baltrūnas, Melbourne; L. Bartašius, North Geelong; kun. P. Butkus, Sydney; kun. P. Jautulis, Adelaide; B. Zumeris, Melbourne; J. Skirka, Cabramatta, N. S. W.

JAV Valstybės Departamento pasekretoris Livingston Merchant (penktas iš kairės) priima VLIKo ir ALT delegaciją birželio 17 d. Ta proga lietuviai per jį įteikė Valstybės Sekretoriui J. F. Dulles paveikslą, nutapytą dail. A. Galdiko. Iš kairės dešinėn: ALT kasininkas ir "Sandaros" red. M. Vaidyla, ALT sekr. ir "Naujienu" vyr. red. dr. P. Grigaitis, VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius, Chicagos lietuvių veikėjas inž. A. Rudis, L. Merchant, Lietuvos ministeris Washingtone P. Žadeikis ir ALT pirm. ir "Draugo" vyr. red. L. Šimutis.
U.S. Undersecretary of State Livingston Merchant (fifth from left) receives VLIK and ALT delegation, June 17. L. Merchant accepted gift painting for Secretary of State J. F. Dulles. Painting was done by artist A. Galdikas.

PIRMENYBĖ ŪKINIAM PRADUI

IGNAS ŠEINIUS, Bromma, Švedija

Dar ir šiandien pasitaiko užsieniuose priekaištų Lietuvos buvusiems režimams — ir smetoniškiems ir kitokiems. Dėl vieno niekur neišgirsi nieko blogo: dėl mūsų valstybinio ūkio. Jam nepagailima gražiausių žodžių. Ūkininkavimu, girdi, mes įrodė visai nemažus valstybinius sugebėjimus. Patys būdami Lietuvoj pripažindavom, kad nors krikščionys demokratai, tautininkai ir liaudininkai buvo vienokie ar kitokie, jiems paprastai nestigo sveiko ūkinio proto. Nesišiota, ko nebuvo galima apžioti, neapsisvaiginta sumanymais, kuriuos gyvenimant būt buvę lengva prieiti lazdos ir tarbos.

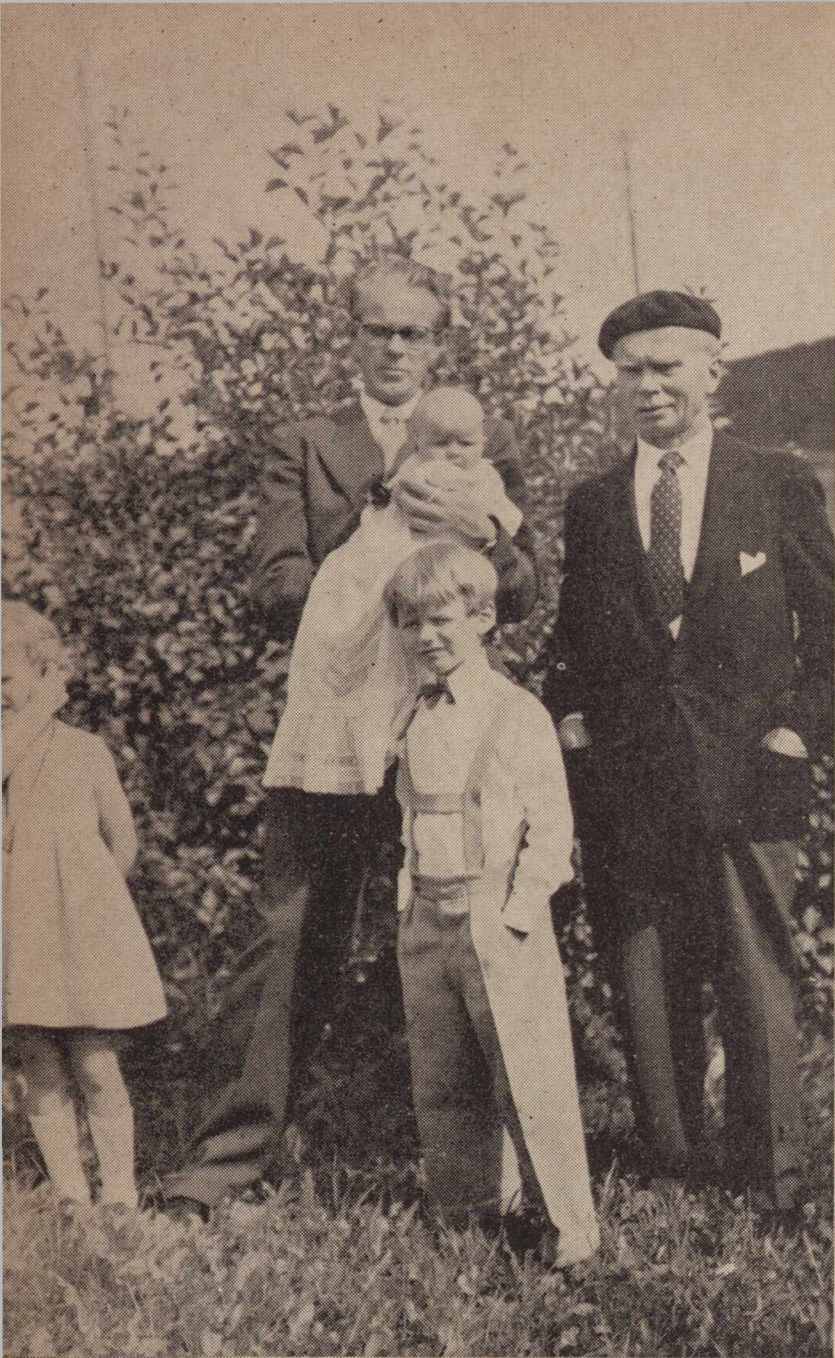
Daug kas svetimųjų, mus seniau arčiau pažinę, laukė, kad mes, štai ir pabėgėlių nelaimėje atsidūrę, parodysim tokią pat sveiką ūkinę išmintį, kad susitvarkysim ir išbrisi iš vargo lengviau ir greičiau, nei kitų pavergtų valstybių aziatizmo aukos.

Ką matom šiandien, keturioliką metų po Lietuvos pavergimo ir dešimt metų po mūsų gausiausio pasitraukimo iš tėvynės? Vieton vieno gero ir stipraus, turim keturis nepriklausomus laisvės kovos centrus: Romoje, Reutlingene, Chicagoje ir Londone. Būdami turtingi kaip žydai, ar skaičiumi svetur gausūs, kaip airiai ar lenkai, kodėl ne, galėtume turėti ir keturis. Dabar tai tik prašmatni ištaiga ir nelengvai surenkamų lėšų eikvojimas. Paralelizmas, susitrupini-

mas, išsibarstymas. Ten, kur būtinai reikėtų politinio ir ūkinio susipaudimo ir apdairumo dėl neaiškos rytdienos. Juk taip veikėjaujanč greičiausiai atsitiks, kad tie centrai nunyks viens po kito, nieko pastovaus nepalikę, net daigios sėklos nepasėję.

Turėjom laisvoj Lietuvoj partijų tiek, kad daugiau nereikėjo. Nelaisvei atėjus, jai nusikratyti reikėtų, regis, išsigelbėjusias ar išgelbėtas jėgas jungti. Kaip karo ištiktų valstybių demokratinės partijos daro: meta ar atideda senus ginčus, kad bendromis jėgomis kovos reikalą palengvinus ir paspartinus. Pas mus priešingai: be turėtų partijų pridėjo naujų. Greta liaudininkų, tautininkų, krikščionių demokratų ir socialdemokratų, atsiranda laisvės kovotojai, frontininkai, rezistencininkai, atgimtininkai ir, Dievas žino, dar kas. Lyg anksčiau pakankamai turimų partijų žmonės nedalyvautų laisvės kovoje, nestovėtų jos fronte, nesipriešintų barbarų smurtui ir nesiektų nepriklausomos Lietuvos atgimimo. Svarbiausia: barstomės, draskomės, plyštam ir skystam lyg visiškai būtumėm pamiršę, kad nuo 1940 m. birželio 15 d. esam karo padėtyje su Maksvos bolševikija. Ne taip sau kokio drungno ar šalto karo, o žiauraus ir kruvino.

Laisvės metais mūsų laikraštija, be mažesnių išimčių, kiek tik galėjo, siekė ir laikėsi ūkinio dėsno: atsistoti ir stovėti ant savų

Ign. Šeinius, Bromma, Švedija, diplomatas, rašytojas, žurnalistas su savo sūnumi Irviu ir anūkais. Ign. Šeinius marčios nuotraukoje nėra, nes ji šiuo atveju buvo fotografė. Sūnus Irvys yra aukštojo teismo teisėjas Švedijoje. Iš kairės dešinėn: Onutė, Irvys Šeinius su Marike, Jonas Irvys ir Ign. Šeinius. Žiūr. jo str. 3 psl.

I. Šeinius, diplomat, writer and journalist, with son Irvys and grandchildren - Bromma, Sweden. (See article on Page 3).

kojų. Jei kojos ir buvo silpnos, daryta daug kas, kad tik nenusižeminus, kad tik neprisileidus elgetavimo. Ir tų laikraščių nebuvo per daug, ir jų turinio lygis buvo neblogas. Dabar išėivioj turim tų laikraščių, ar tikriaus savaitraščių, mėnesinių ir nekalendorinių, kelis kart kiek tik nereikia. Ir vis nauji dar dygsta. Jie leidžiami ne todėl, kad verstų būtinas tautinis ar idėjinis reikalas, o "kad atvėrus naujas skiltis plunksnos darbuotojams". Visai jų daugumai bendra: sąrašaiukai aukotojų laikraščiui palaikyti, aukavusių po pusę dolerio, po dolerį; skurdi išvaizda ir nutysė, kasdieninėmis pelkėmis išsilię straipsniai. Prieš VLIKą ir už Lozoraitį, ar prieš Lozoraitį ir už VLIKą. Patrauklių, informacinių straipsnių, gyva, lakia ir skambia lietuvių kalba labai reta. Nes išsižiojusios ir išgverusios laikraščio skiltys reikia prikimšti, kuo kas atsiunčia. Sveiką ūkinį dėsni taikant, visos šiaurinės Amerikos lietuviai, be turimų dienraščių "Draugo" ir "Naujienu", galėtų pasitenkinti dvejetu, trejetu savaitraščių. Jiems tik-

Viršuj: Massachusetts steito gubernatorius Christian A. Herter (pirmoj eilėj vidury) paskelbia birželio 15 d. Pabaltijo Laisvės Diena savo steite. Pirmoj eilėj iš kairės dešinėn: O. Ivaskienė, gub. Herter, estų atstovė V. Nurkse. Antroje eilėje: latvių atstovas kun. E. Spigulis, Lietuvos konsulas adv. A. O. Shallna ir A. Tilton, Mass. steito Amerikos Pabaltiečių D-jos kasininkas.

Apačioj: Mass. steito gub. Ch. Herter priima VLIKo pirm. prel. M. Krupavičių, kai jis šių metų vasarą lankėsi JAV-se ir Kanadoje. Pirmoje eilėje iš kairės dešinėn: prel. P. Juras, gub. Herter ir M. Krupavičius. Antroje eilėje: Lietuvos konsulas adv. A. O. Shallna, K. Mockus ir ALB Bostono apyl. pirm. V. Izbickas.

Top: Gov. Ch. Herter of Massachusetts (first row, center) proclaims June 15th Baltic Freedom Day in his state.

Bottom: Gov. Ch. Herter receives VLIK Chairman Msgr. M. Krupavičius in conference. Latter toured U. S. and Canada this summer.

rai nereikėtų tada elgetauti, galėtų padorų išėiginį rūbą išvilkkti ir turėtų iš ko bendradarbiams atlyginti. Gi atlygindami dėtų tik reikšmės turinčius ir įdomius straipsnius. "Plunksnos darbuotojai", dergdami dabar puslapius ir nuodydami lietuvių santykius, rastų savo rankoms ir jėgoms pertekliams tinkamesnio pri-taikymo.

Ir knygų leidėjų šiandien turim, kiek Lietu-voj niekadoms neturėta. Pasėka: be vienos ki-tos mažos išimties, knygos atrodo kaip vyžos. Nesmagu rankon paimti, sarmata parodyti ki-tos tautos žmogui. Ar reikia tada stebėtis, kad dar sveiko, nesugadinto skonio žmogus vis daugiau suka nuo jos galvą? Tuo metu, kai statistiniais daviniais knygų pardavimas Ame-

rikos Jungtinėse Valstybėse nuo 446 milijonų egz. 1947 m. pakilo iki 659 mil. egz. 1951., arba visais 50%, mūsų knygos pareika avimas išme-tamas turgavietėn; taip, turgavietėn, o ne kul-tūringon, puošnion vitrinon, rodo atvirkščią tendenciją. Nuo esamos padėties, ar tikriau bendros padėties neturėjimo, kenčia visas tau-tinis reikalas. Nesant traukiamos, spinduliuo-jančios įcentrinės jėgos, lietuvių siurbia svi-tima aplinka. Jis randa ten užuomaršos nuo iki gyvo kaulo įkyrėjusio erzelyno ir gal susiran-da aukštesnių kultūrinių vertybių. O gal nere-tai ir kreivais keliais nuklysta.

Be jėgų ir išteklų ekonomijos turim prisiminti kitą dalyką: gali elgeta būti ir kažin (Perkelta į 7 psl.)

KOVA DĖL JAUNIMO

(Ateitininkų Kongreso Proga)

DR. INŽ. A. DAMUŠIS, Cleveland, Ohio

Dar prieš Pirmąjį Didįjį karą mūsų jaunai inteligentijai buvo pavojaus netekti dvasinio ryšio su savo tauta. Tuo metu užsienio universitetuose sklido katalikiškajai pasaulėžiūrai priešingos idėjos, kurios buvo apėmusios didelį skaičių lietuvių studentų. Ateitininkijos kūrėjai tiksliai suprato, kad reikia užkirsti kelią ano meto svetimybėms, ryškinant lietuvių tautos katalikiškumą, kaip tautinės dvasios bruožą. Šis bruožas lietuvių buvo išsaugotas sunkiausiais ilgos nelaisvės metais ir reiškėsi giliu tikėjimu, krikščioniškuoju žmoniškumu ir sąmoningu idealizmu. Ateitininkija ir laiko save tos lietuvių tautos dvasios atžala.

Norėdama tinkamai atstovauti tam didžiajam ir tautos gautam paveldėjimui, ateitininkija pasirinko labai augštą obalsį "Visa atnaujinti Kristuje". Šį obalsį vykdydami, ateitininkai tiki, kad sąmoningas ir nuosekliai vykdomas katalikiškumas suteiks lietuviškumui didesnio kilnumo ir atsparumo.

Kartais kyla nuomonių, kad toks ateitininkų pasiryžimas yra neįvykdomas bandymas. Viena, dėl peraugšto idealo, antra, dėl persilpnų žmonių, pasirenkančių jį savo gyvenimo obalsiu.

Tiesa idealas yra labai augštas, bet vien dėlto nėra pagrindo atsisakyti jo siekti. Priešingai, peraukšto idealo baimė yra dabartinės aplinkos dvasios išdava, kurios įtakos kaip tiktai reiktų išvengti.

Šių laikų aplinkos dvasia yra sąmoningai supančiojusi ir sukeitusi vertybes: aukštąsias nuvertindama, menkavertes nepagrįstai iškeldama. Jeigu mūsų visuomenė pasiduotų tai dvasiai, mes nerastume atramos savo tautinės bendruomenės siekimams. Mūsų tauta kenčia ne dėl peraugštų idealų, bet todėl, kad pasaulis tikruosius idealus prarado. Todėl turėtų būti džiugu, kad šiame vertybių supainiojimo laikotarpyje yra mūsų tautoje žmonių, kurie ieško pastovaus ir tvirto pagrindo, į kurį būtų galima atsiremti, ieškant savo, kaip žmogaus, buvimo prasmės bei savo tautai Dievo numatytos paskirties. Yra visai nuoseklu, kad tokie nerimstantieji ir tiesos siekiantieji pasirenka augščiausį idealą ir ryžtasi juo sekti, kaip savo gyvenimo švyturiu.

Kur atsiranda idealų baimė, ten jau yra pradžia dvasinės mirties. Kai jaunimas yra pilnas augštų polėkių, noro aukotis, siekti tiesos gėrio, tuo tereikia džiaugtis. Ta prasme ateitininkija yra šviesus reiškinys lietuvių tautos gyvenime, nes ji jaunime kėlė idealizmą, norą kurti ir prasmingai siekti savo augščiausio tikslo.

Ateitininkų sąjūdis savo mastu ir pobūdžiu buvo iš viso retas pasaulyje ir vienintelis organizuotas lietuvių tautoje. Pas mus jis buvo nepaviršutiniškas, bet labai gilus.

Prof. St. Šalkauskio ir kitų filosofų rūpesčiu ateitininkija turėjo pagrįstą, gyvenimui pritaikytą ideologiją. Psichologiniai estetiški ateitininkų ideologijos momentai giliai palietė žmogų, tiksliai suprato jo prigimtį ir todėl sumaniai suderino autoriteto ir dogmų sąvokas iš vienos pusės su laisvės sąvoka iš kitos. Dogmatiškai stiprus katalikų tikėjimas, autoritetą gerbianči Katalikų Bažnyčia ateitininkui nesukelia nei dogmų nei autoriteto prievartos baimės, nes jų tikroji esmė yra ryškinama tokioje šviesoje, kad tikrą žmogus, katalikiškąją pasaulėžiūrą remdamasis, turįs pilną laisvę savo visuomeniniam socialiniam gyvenimui, savo kūrybai kaip moksle taip mene. Ateitininkų ideologijoje religija su žinojimu taip sutinka, kad ji savaime paruošia kelią į derinį tarp žmogaus gamtinių, kultūrinių, religinių siekimų.

Todėl jau vien dėl sugebėjimo sukurti žmogaus dvasioje subtilią harmoniją "Visa atnaujinti Kristuje" kelias negali būti paneigiamas idealo peraugštumu. Priešingai, jis turėtų būti kelrodžiu netiktai vien ateitininkų, bet kiekvieno sąmoningo, nuoseklaus lietuvių kataliko.

Antroji abejonė dėl ateitininkų užsimojimų pasisekimo yra remiama silpnumu tų žmonių, kurie tą obalsį bando vykdyti, dažnai sudarydami

VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius buvo priimtas Illinois sėitō senatoriaus Paul Douglas jojo įstaigoje Washingtone. Po vizito buvo padaryta nuotrauka prieš JAV Kongreso Rūmus Washingtone, D. C. Iš kairės dešinė: Chicagos lietuvių veikėjas ir ALT centro atstovas inž. A. Rudis, sen. P. Douglas, M. Krupavičius, VT pirm. K. Žalkauskas ir Lietuvos pasiuntinybės Washingtone patarėjas J. Kačeckas.

VLIK Chairman Msgr. M. Krupavičius and other Lithuanian functionaries visiting Illinois Senator Paul Douglas in Washington, D. C. F. C. Wilkinson foto

įspūdžio, kad jie nėra verti to obalsio. Tiesa, žmogiškojo silpnumo yra apščiai ir pas ateitininkus. Be to, efektui padidinti prisideda ir tie, kurie ant ateitininkų rūbo dažnai nori matyti dulkių ir dėmių kiek galint daugiau. Atskiro asmens ar ateitininkų vieneto veiklos netikslumas yra pavaizduojamas labai išpūstu laipsniu, ateitininko akyje matant krislę iš savo akies neišėmus rąsto.

Jeigu šis kritiškumas ateitininkams būtų lydimas noro gyvenimą matyti geresnį ir šviesesnį, galbūt, ateitininkams reiktų muštis į krūtinę ir nusižeminti. Bet kai tuo ateitininkų užsimojimų paneigimu gyvenimą norima pasukti ta prasme, kad jis nueitų klystkeliais ir rem-

tųsi klaida ir siekimas tiesos būtų sutrukdytas, tuo atveju nusižeminimas būtų labai netikslingas. Tokių nuotaikų atžvilgiu yra geriau užimti kitokią padėtį, ir būtent: ateitininkui klaida yra nesėkmė, o ne taisyklė. Žmogiška yra suklysti, nežmogiška klaidoje pasilikti, bet dar baisiau iš klaidos daryti gyvenimo dėsnius ir jais remtis.

Dėl to pasipriešinimo klaidai įteisinti ateitininkų veidmuo yra labai didelis, ypatingai tiesos siekimo bei ieškojimo srityje. Tiesos siekiant reikia savyje turėti meilės tiesai, o ne klaidai.

Kokių priešingų nuomonių ateitininkų atžvilgiu bebūtų, bet vienas neginčijamas jų nuopel-

Dr. inž. A. Damušis, Cleveland, Ohio, savo šeimos tarpe. Pirmoje eilėje sūnūs - Saulius ir Vytenis, antroje eilėje - žmona Jadvyga, A. Damušis ir duktė Indrė. Žiūr. į straipsnį 5 psl.

Dr. Eng. A. Damušis and members of his family (see article on Page 5). - Cleveland, Ohio.

nas yra tas, kad Lietuvoje jie išugdė stiprią katalikų inteligentų kartą. Todėl kultūros barai, socialinė, visuomeninė sritis, spauda, švietimas nebuvo privilegija vien antikatalikų pasaulėžiūrų. Priešingai, kultūros baruose katalikų buvo varoma gili vaga. Filosofų ideologų mintys ateitininkijos veržlumui nusagstė kelią kūrybos kryptimi. Ivairiose srityse prasiimušė pajėgūs asmenys, kurių kūryba jau įgavo idealistinį katalikiškos pasaulėžiūros atspalvį. Taip poezija, beletristika, literatūros kritika, istorija, pedagogika praturtėjo visa eile paruoštų ir gabių žmonių ir visa eile naujų vertingų veikalų. I visas pritaikomas sritis, kaip mediciną, inžineriją, teisę, ekonomiką, prekybą, agronomiją, amatus įėjo daug gerų specialistų ar kartu sąmoningų katalikų.

Kultūrinė liet. katalikų spauda buvo labai gausi ir augšto lygio. "Židiny", o dabar tremty ir emigracijoje "Aidai" vyrauja kaip pagrindinis kultūrinis visuomeninis žurnalas, "Naujoji Romuva" išvairiusi labai įdomų barą kovoje už laisvąjį spausdintą žodį, gyvą mintį. "Cosmos" gamtos žurnalas su "Gamtos Draugu", skirtu moksleiviams, filosofijos žurnalas "Logos" apėmė plačius plotus. Jaunimo žurnalai "Ateitis", "Naujoji Vaidilutė", "Ateities Spinduliai", "Studentų Dienos" nenuilstamai teikė dvasinio peno mokslus einančiai jaunuomenei. Savaitinė, dienraštinė lietuvių katalikų spauda Lietuvoje ir emigracijoje daugumoje ateitininkų užpildoma.

Katalikų akcijoje ateitininkija buvo gyviausia organizacija, jos narių buvo pilna pavasarininkų, katalikių moterų, krikščionių darbininkų, angelaičių veikloje. Ateitininkijos veikloje socialinė sritis buvo ypatingai gyva. Ji įtraukė jaunimą į praktinį ir teoretinį socialinio klausimo pažinimą, ryškindama socialinio solidarumo ir bendrojo labo pradus ir ugdydama visuomenėje jautrumą socialinėms reformoms.

Kaip Lietuvos Nepriklausomybės kovoms, taip laisvajam valstybiniam darbui, taip rezistencinei veiklai šių audrų metu ateitininkai davė daug pajėgių ir ryžtingų žmonių.

Ateitininkijos kūrimosi laikais studentai Pr. Dovydaitis, Pr. Kuraitis, Galdikas, P. Dogelis, moksleivis K. Bizauskas ir kiti, išleisdami žur-

nalą "Ateitį", bei įsteigdami lietuvių katalikų studentų organizaciją "Rūtą", pareiškė valią gyventi savitu tautos gyvenimu ir nesunykti svetimųjų jūroje. Taip lygiai ir dabarties ateitininkams yra statomi nelengvesni uždaviniai. Lietuvių dvasinėms vertybėms išsaugoti, joms pareikšti, jas apginti reikia sumanios ir energingos ateitininkų veiklos.

Norint pasiekti didesnio laimėjimo, tikslu susitelkti ties svarbiausiu dienos klausimu. Šiuo metu jis yra kova dėl jaunimo. Tad ir ateitininkų kongresas Chicagoje praeina dėmesio jaunimui ženkle. Idėjiniai sąmoningas, religiniai gyvas, tautiniai susipratęs jaunimas yra mūsų siekis.

Ypatingai svarbu pramatyti tikslus kelius jaunimą išsaugoti savo tautai. Jausminis deklamacinis metodas patenkina tikrai dalį suaugusiųjų, gyvenančių praeitimi. Laimėti jaunimą, kuris tos praeities neturėjo ir kurio žvilgsnis yra nukreiptas į ateitį, reikia labiau realistinių metodų.

Vienas iš realisniųjų metodų yra pilnutinių

asmenybių ugdymas jaunimo tarpe, nes mūsų lietuviškaisiais tikslais tepajėgsime sudominti tikrai tą jaunimą, kuris turi tvirtą būdą ir aiškią kritišką pažiūrą į gyvenimą ir jį tvarkančius veiksnius.

Asmeniniu bendravimu, straipsniais, paskaitomis parodykime jaunimui skirtumą tarp krikščioniškai suprasto patriotizmo, kuriuo mes remiamės, savo siekimuose nuo šovinistinio nacionalizmo, kuris mūsų neapkenčia.

Lietuvių liaudies meno, istorijos, kalbos turty, tautos dvasinių bruožų, naujųjų kultūros laimėjimų objektyviu ryškinimu pavaizduokime kitiems ir savo jaunimui lietuvių tautą, kaip vertingą narį pasaulio tautų šeimoje.

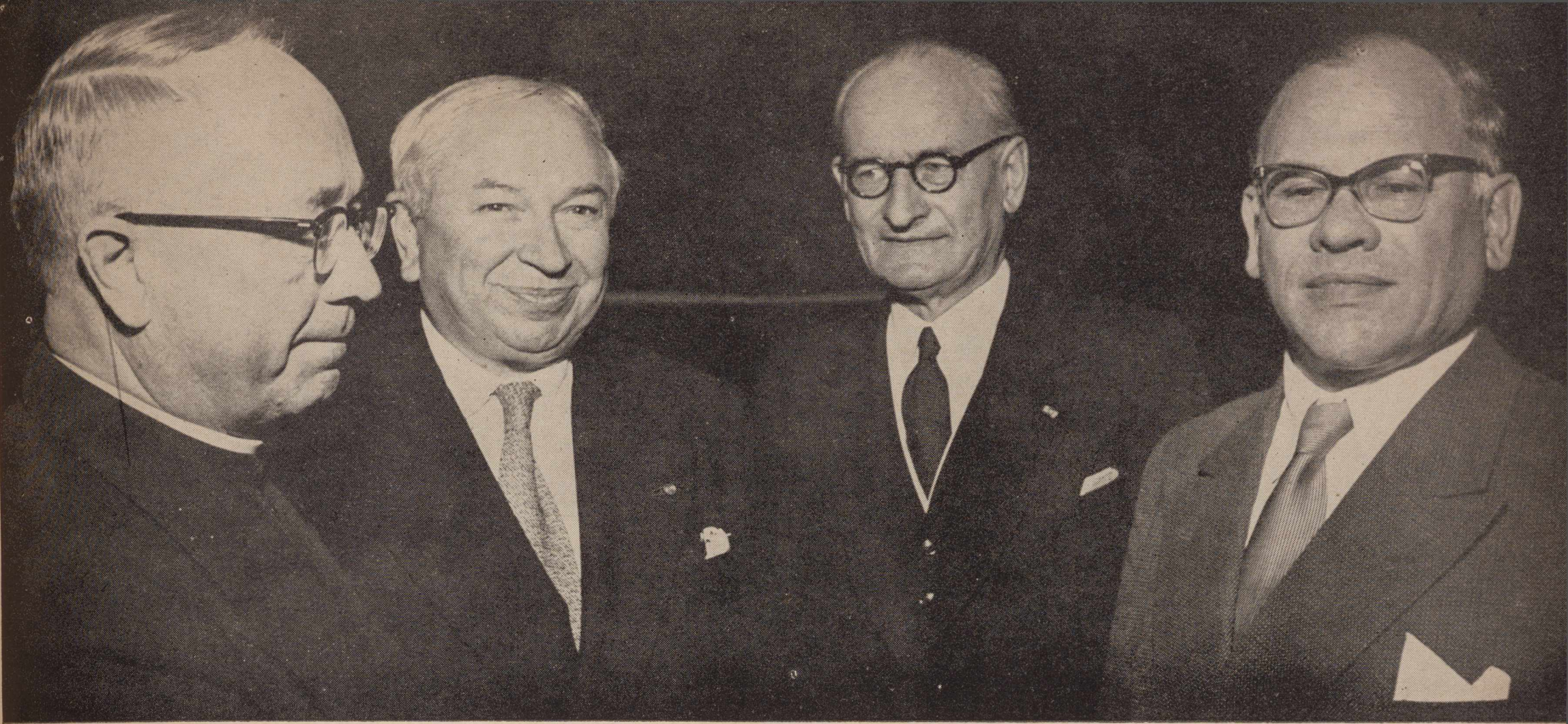
Jaunimo lituanistinių žinių lobynas turi būti intensyviai didinamas per organizacijas, jų kursus, stovyklas ir tai tokiu būdu, kad jaunimas jas išmokytų ir atsimentų.

Mūsų tauta kenčia, nes piktas žmogus atmetė Dievo numatytą tvarką, tad ugdykime jaunime troškimą, kad pasaulis būtų tvarkomas Dievo įstatymų dvasioje.

Hamilton, Ont., Kanada, lietuviai pabaltiečių antikomunistinėje demonstracijoje žygiuoja to miesto gatvėmis, minėdami birželio liūdnuosius įvykius.

Lithuanians in an anti-Communist demonstration in Hamilton, Ont., Canada. Occasion marked June deportations of Lithuanians by Soviets (1940).

Lietuvių ir latvių veikėjai aptaria Baltijos valstybių vadavimo reikalus su Vakarų Vokietijos Parlamento (Bundestag) užsienio komisijos pirm. dr. E. Gerstenmaier (dešinėje). Iš kairės dešinėn: BALFo pirm. kan. dr. J. Končius, VLIKo narys ir VLIKo atstovas prie Bonnos vyriausybės dr. P. Karvelis, latvių ministras R. Liepiņš ir dr. E. Gerstenmaier.
Lithuanian and Latvian political figures discuss Baltic States liberation problems with Dr. E. Gerstenmaier, foreign affairs head of the West German Bundestag. Gerstenmaier is pictured at right.

Pirmenybe . . .

(Atkelta iš 4 psl.)

koks mandagus ir iškalingas, ir jo reikalas kažin kiek pasigailėjimo ar aukos vertas, vis tiek jis nusibosta, kai grįžta antrą, trečią ar ir ketvirtą kartą. O taip pat: Nors mūsų ankstyvesni išeiviai ir buvo nešykštūs, negalima, nesveika pageidauti, kad jie nuolatos aukotų iš erzelio nemokantiems išbristi centrams, didesnės prasmės neturinčioms organizacijoms, ar niekaip neišmanantiems ant savų kojų atsistoti laikraščiams. Atėjo laikas pasigauti iš tėvynės bėgant kažin kur pabėgusi sveiką ūkinį protą. Turim suprasti, kad mūsų tautinis reikalas yra taip pat išmokinti savus žmones didesnio taupumo, ūkinio taupumo visame kame. Būtinai reikalas, kad mūsų išeivija praturtėtų, įsikurtų versluose, pramonėje, prekyboje. Tik praturtėjus sustiprės ir jos politinis svoris. Praturtėjus ji galės ir finansiniai visai kitaip padėti laisvės laukiančiai tėvynei.

Jau išėjo iš spaudos V. Ramono romanas

KRYŽIAI

anglų kalboje.

Knygos kaina 4 dol. Galima gauti leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif., ir pas knygų platintojus.

Viršuj - Estijos min. Selter kalba spaudos konferencijoje Bonnoje, Vokietijoje; antras nuo jo dešinėn - dr. P. Karvelis, toliau - latvių min. R. Liepiņš ir kt.

Žemai - Birželio liūdnieji įvykiai buvo paminėti Bonnoje visų Pabaltijo tautų kartu. Paminėjime dalyvavo Vokietijos parlamento narys dr. E. Gerstenmaier, kuris savo kalboje reikalavo, kad Ženevos žmogaus teisių charta būtų taikytina ir Pabaltijo tautoms. Pirmoje eilėje matosi dr. P. Karvelis, latvių min. Liepiņš, estų min. Selter ir kiti.

Top: Estonian Minister Selter holding news conference in Bonn, Germany. Also present were Lithuanian Dr. P. Karvelis and Latvian R. Liepiņš.

Bottom: June deportations of Baltic peoples by the Soviets (1940) are observed by members of the three Baltic States in Bonn, Germany. Dr. Gerstenmaier, member of the West German Bundestag, declared that the Geneva Human Rights Charter be also aimed at the Baltic States,

Rašytoja Alė Rūta (Nakaitė-Arbačiauskienė), Birmingham, Mich. Žiūr. jos novelę šiame psl.
Writer Alė Rūta (Nakaitė-Arbačiauskienė), Birmingham, Mich. (See her short story on this page.)

POSŪKIS

ALĖ RŪTA, Birmingham, Mich.

Trys paskutinės dienos priklausė jam.

Savaitgalis. Šis žodis dirbantiems daugiau negu dovana. Kaip dovana jis įvyniotas į didelį margą popierių ir neatspėjamai surištas spalvingu kaspiniu.

Jo savaitgalis netgi prailgintas. Motina pakankamai protinga suprasti, kad jam reikalingas poilsis. Atvanga. Išsiblaškymas. Ir ji apsikri, kaip turgavietės žydauka, jei paspėja sutvarkyti savo tariamai komplikotą gyvenimą ir dėlėti į rūmus jo ateitį. Taip mąstė jis. Ir po šitų minčių, nesuvokdamas ko, graibėsi kišenėse, nors nebuvo įpratęs rūkyti, ir neatrodė piktas. Motina vadino šitai šeimos rūpesčiu. O šeima ir buvo tik jie abu.

Rugsėjis tebedvelkė vidurvasario karščiu. Gatvės mirgėjo nuogo moterų kūno ir margų drabužių gabalais. Tik vyrų ir vyresnių moterų apranga atsimušdavo į akį ramiu pastovumu. Stiprėjas, kiek į rudenį panašus, vėjas nešiojo dulkes ir nešvarius popierius, o didžiųjų gatvių viduriu liejosi metalo ir dūmų upė. Jis ėjo lėtai, smaguriaudamas kelių dienų laisvės mintimi. Kairioji ranka maigė kišenę paskutinį atostogų čekį. Jis šyptlėjo, prisiminęs, kiek didesnę ten įrašytą skaitlinę. Tai pradžiugins motiną. Jis ir pats beveik džiaugėsi. Tai epidemijos simptomai, pagalvojo jis, tankinda-

mas žingsnius. Ir pats save ironizuodamas galvojo, kad ir skaitomaj knygoj, ties pertraukta vieta, pažymėjo pinigų. Motina bartusi pamėčius, nes užsimiršęs, neduok Dieve, gali dar taip parnešti bibliotekon.

Jau sukdamas namų duryse raktą, prisiminė saldų kompanijos savininko veidą ir tuos žodžius, kurie motinai būtų medum, jeigu jis jai pakartotų:

— Mes buvom patenkinti jūsų darbu. Esat mielai laukiamas ir kitą vasarą. Šitas pakėlimas menkniekis prieš būsimus. O baigęs studijas, jūs pas mus padarysite daug pinigų.

Raktas užsikirto. Jis sukando dantis. Pinigai, pinigai. O kas toliau?

Jų mažas butas spindėjo švara. Motina šypsojosi jam. Iš virtuvės sklido kvapai. Jam neskaniai prisiminė, kad tokie kvapai skilnda tik-tai mokėjimo dieną. Jis atidavė motinai čekį. Trumpažiūris žvilgsnis į popierėlį ir godi šypsena. Ji dabar buvo skurdi, bet ir brangi, kaip giminės lygumos pabėgimo dieną. Jis nusigrėžė, bet žinojo, kad ir po šimto nusigrėžimų į ją atsigrės.

Po pietų jis pasiėmė vidury pinigų pažymėtą knygą, o motina išėjo į darbą. Šluostyti dulkių. Jis galvoja, kad motina pati virsta dulke. Buvusi mokytoja ir plataus charakterio moteris. Plataus charakterio. Taip vadindavo ją tėvas. Anie pokalbiai skambėdami nukrito į jį, kaip į šulinį. Ir niekas neužmiršo, ypač susikaupusio, tarytum amžinai

kenčiančio tėvo išsireiškimai. Sūnus išsinešė nubyrėjusius jo minčių grūdus, o gal visą vidų išplėšė. Nežinoma liga sudžiovino tėvą, o jis panašus kaip lašas į lašą, kuone tas pats. Taip kartoja motina. Ir jis kartais jaučiasi tarytum kaltas dėl tėvo mirties. Daigas išsikala, nebereikalingas maisto davėjas kevale turi pranykti.

Išeidama motina suspėjo pasakyti, kad ji sugalvojusi jo poilsiui siurprizą: aplankyti draugą.

Jis užvertė knygą ir išsitiesė sofoje. Nebloga mintis. Vis tik motina tvarko gerai. Psivažinėjimas traukiniu. Vaizdai. Studijavimas žmonių. Draugo kambarys, pilnas knygų ir jų pasikalbėjimų. Arkliai. Platūs pasijodinėjimai. Platūs. Net iki jo pusseserės ūkio.

— Mama, ar tikrai? — Mintyse jis pašoksta ir žiūri į jos dideles, gerumu drėgnas akis. Taip klausdavo prieš penkioliką metų, kai mama pažadėdavo leisti į kiną arba nupirkti jo mėgstamą knygą.

Tikrai, tikrai. Jos nėra, ji šluosto dulkes, jos drėgnos akys sumažėjusios ir rausvos. Tikrai. Ji skaitė jo draugo laiškus, kuriuos jis atdarus palikdavo ant stalo arba jai įduodavo į rankas. Ji žino, kaip draugas kvietė ir kvietė jį, kaip su literatiniu gabumu aprašinėjo anos judviejų vasaros nuotrupas. Ir dabar, po daugelio parneštų čekių ir prieš sunkų įsitępimą antrame studijų žingsny, ji norėjo savo sūnų pradžiuginti.

— Mama, ar tikrai? — Tikrai.

Ji šluosto dulkes. Jis užsnūsta švarioj sofoj, pro baltas kaip angelio siela užuolaidas sklindant suteimai.

* * *

Sotus kelionės išpūdziais, kiek pavargęs, jis atsisėda greta draugo. Mažais vairo kryptelėjimais jie skrieja tarp rudens rusvais pirštais paliestų miškelį. Akys pasikelia virš sapnuojančių margą sapną viršūnių, ir jo mintys nustoja egzistavusios. Mintys pakimba ir sustingsta, kaip stogu nuriedęs vanduo ledo varveklį. Tik jaučia, kad tame skriejime per pasaulį yra Siela, kvėpuojanti pavasariais ir rudenimis ir traukianti žmones kaip žiedas bitę. Jis nemąsto, vos jaučia, ir jam gera tokiu gerumu, kokių turėtų būti persunkta amžinybė.

— Kaip tu manai, a? — Jis nugirsta draugo klausimą.

Jis nežino apie ką, bet nenori prisipažinti minties nutrūkimo ir atsako:

— Aš manau, taip. Gerai.

— Puiku! Ji labai džiaugsis. O aš bijojau, kad užsispirsi. Šiuo atžvilgiu tu vis būdava keistas.

Saulėlydis nusplieskia medžius skaištumu, kuris vienu spinduliu atsimuša ir jo vidun. Dabar virš medžių jis mato panašų pavakarį. Ir jie visi ant arklių. Vaikiškas veidas, bet drąsūs tamsių akių žiburiai ir pilnose lūpose žinantis šypsojimas. Draugo pusseserė. Jie vaikščiojo ir jodinėjo keliskart. Taip, ji buvo gražus tų pavasarių paveikslas. Bet jis neprisimindavo jos per dažnai ir dabar vos atspėjo, kad draugas kalba apie ją.

— Jos gimtadienis. Gabi ir graži, tėvas labai ja didžiujosi. Kelia jai didelį balių. — Draugas peržvelgia jo susiglamžiusius drabužius iki antrus metus nešiojamų batų: — Ar pasiėmė kokį geresnį kostiumą?

— Ne. Kam? Išsivalysiu šitą.

— Duosiu savo. Turiu kelis neblogus. — Draugas susijuokia. — Ji mėgsta puošnumą.

Jis neatsako nieko. Pradeda grai-

bytis kišenėse, lyg ko ieškodamas o užčiuopęs motinos įdėtą nedidelį sumuštinį, kurį jis buvo užmiršęs prisimena jos juoką ir pastabą:

— Na, na. Nevalgys tu man. Nebegaminsiu. Turėsi kitą šeimninę įsigyti. O jau beveik ir laikas būtų. Tik tos studijos.

Jis pradeda kalbėti apie draugo eilėraščius.

— Leisiu rinkinį. — Draugas patenkintas šia tema. — Daugelį tų, kuriuos tau rodžiau ir laiškuose nusiunčiau. Turiu ir naujų. Užtat ir kviečiau: padėsi taisyti ir atrinkti.

Jie išneria iš miško ir lauko kelių pasuka tiesiai į vyšnių sunkos rausvumo dangų. Viršum saulėlydžio ruožo pakibę gauruotos debesų galvos; dar augščiau - juosvi debesys kaip sunkus atsidūsėjimas.

Šita kelionė staiga jam nublunka, kaip pigi marga skarelė saulėj. Jis išjungia radiją. Per daug triukšmo. Draugas kalba, zauzia mašiną, iš kailio neriasi dainininkė. Tvanke, siaura. Ne kaip tėviškės lygumose, kai tėvas vesdavosi jį už rankos. Platus, platus laukas, paukštelio cirtelėjimas, tolimi lojančio šuns arba mykiančių karvių garsai. Tėvas. Kalbėjęs nedaug, bet palikęs kalnus minčių.

Jis vėl nebegirdi draugo, tik tai kartais sąmonę užkliudo vienas, antras sakiny, kaip degtuko brūkstelėjimas tamsoj. Jo mintys vėl pakimba ledu, bet nebėra to gerumo jausmo. Nerimas verčiasi jo viduje kaip juodi debesys. Nerimas — kaip išplūdusios upės vanduo, šniokščias ir susidrumstęs dumblu. Nerimas — kaip gaisro metu: panikoj nebesusivokdamas nuo ko pradėti. Taip nebuvo seniai, gal niekada.

Jis nusiima kepurę, atsilošia į minkštą sėdynę ir abiejų rankų delnais braukia sau per plaukus, lyg norėdamas nubraukti jausmų chaosą. Saulėlydį užvirsta debesys. Prietemoj laukai susiaurėja.

— Taip. Pasikalbėsim. Žinai, dabar aš kiek pavargęs. Tikrai, idomu. Turėsiu išknisti visus tavo rankraščius.

— Padėsi man. Juk buvai gimnazijoje literatas. Iš kur tu ištraukei tą techniką? Tu — inžinierius? Nesusipratimas. Tu per plačios dvasios būti inžinierium. Galėtum kokius dvasinius mokslus, bet ne techniką. Spjauk į tuos metus ir pasuk kitur!

Mašina sustoja ties priebečiu. Juos pasitinka medžioklinis šuvas. Tarpdury stovi draugo motina. Svelkinasi. Daug mandagių posakių. Paskui — visos šeimos vakarienė su svečiu. Tarp sunkių seno stiliaus baldų bei paveikslų ir ant snieginės staltiesės žvilgant porcelanui ir senam, sunkiam sidabru.

Nerimas lieka ištikimas ties juo, kaip dažnai glostoma katė. Jis dėkoja šeimnininkams, šypsos, mėgina žaisti su šunim, vėdinasi plačiam, tarp didelių ūkio trobesių ir augstų, tankių medžių, kieme. Nei laukai neištraukia nežinomo nerimo tvaitko, nei stipriai išmiegotą naktis. Tai daugiau negu pasigėrimas kokia viena mintim, kuris išsipagrijimas pramogoj, po gerų pietų ar po didesnio pokalbio. Tas jį užgrūvęs nerimas — kaip sunki, nepermatoma ir pastovi migla, kurios nepermuša prasiblaškymų saulės, o tik paverčia drumzlinu pilkumu, šviesesniu, bet dar labiau beviltišku, nes vidutiniu.

Jie skaito ir apšneka draugo poeziją, skirsto ir tvarko. Jis užsimiršta kelias minutes, bet, pakėlus žvilgsnį nuo knygų ir rankraščių, — vėl tas pats gilus atodūsio, kaip

Balys Auginas

VAKARAS

Tai jaunas žvejas, kruvinais nuo vėjo skruostais,
Palikęs nakčiai bučių, grįžta iš žuklės.
Jis debesėlio valtim iriasi į uostą
Ir drėgno rūko tinklą tiesia ant žolės —

Ir mato — toluoj raudonas veidas rymo,
Lyg smėlio kopose žydėtų aguona.
Į jūros milžino galias akis akvamarino
Lėtai lėtai nugrimsta saulės karūna.

Dangaus paskliaustėse rausvieji debesėliai —
Kaip valtys, apverstos dugnu aukštyn ilsės —
O žemę raizgo, lyg voratinkliai, šešėliai,
Ir skamba žingsniai skubančios nakties —

RUDUO MANO SAPNUOS

Laukų ežia nueina vasara nuliūdus —
Lyg motina, ant rankų vaisių nešdama,
Ir jos plaukai — žvilgūs auksinis kviečio grūdas,
Ir lūpos — kaip šermukšnių kekė raudona.

Ant peteliškės kapo smuiku groja vėjas,
Ir medžiai gieda liūdną giesmę šermenų.
Ir gervių lankas dangumi nuskrieja —
Kaip ašaros — lietaus lašai ant akmenų — —

Žirgais laukiniais nešasi ruduo paniuręs,
Lyg raudonplaukis budelis vidurnakčio sapnų,
Ir senas qžuolas nusiima kepurę
Ir virpa nuo plikos galvos ligi šaknų.

Žolė, kaip vergė prie valdovo kojų, miršta —
Gelsvas kasas aptaško uogos putinų —
Ir regis, lyg nuo budelio kraujuotų pirštų,
Tiršti lašai lašena kraujo rubinų — —

Ir skruzdės neša lapą — vario sunkų karstą —
Tai linksmo žiogo ilsisi sparnai.
Ir vasaros dainas žalios kaban sužarstę,
Nuliūdę šluostos ašaras juodi varnai — — —

Poetas Balys Auginas, Cleveland, Ohio.
Poet Balys Auginas, Cleveland, Ohio.

kai žvilgteri į kitus besisukdamai
Jie atsisuka iki durų, ir ji sustoja.
Pamato ir skuba pasisveikinti.

— Nesitikėjau. Man atrodėt sunkiai sugaunamas.

Ir į pusbrolių:

— O tau bus atlyginta, kad atsi-
vežei.

Ir vėl nuskrieja su anuo, valso
šaukiami, o jiems tik meta šelmiš-
ką, ir daug žadantį ir nieko nereiš-
kiantį, žvilgsnį. Ir taip visą vakarą:
šokių ir vakarienės metu. Jis mė-
gino su ja kalbėtis. Bet ji tik mes-
davo mandagų arba malonų žodį ir
vėl būdavo užimta. Kitos jo visiškai
nedomino. Bet ši turėjo didelį
pasisekimą. Ji surinko visų žvilgs-
nius. Ji klausėsi ir kalbėjo tik ma-
loniausius žodžius. Ji sėmėsi iš kitų
ir dalijo kitiems nusišypsojimus.
Ji buvo lepinama ir lepinosi. Ir jam
dingtelėjo, kad ji negyva. Negyva,
nes nemąsto ir nekenčia.

Jis pirmą kartą pasiėmė nuo sta-
lėlio cigaretę ir degtukus, atsisėdo
toliausiame kampe ir nudavė rūkas.
Jau išaušus, draugas atrado jį papil-
kėjusiu veidu ir mįslių susikryžia-
vimais akyse.

Grįždami mažai kalbėjosi. Dra-
gas buvo mieguistas ir pilnas įspū-
džių. Tik prasitarė įsimylėjęs blon-
dinę ir pats sau deklamavo kažko-
kį eilėraštį, tardamas daugiau gar-
sus ir atsidūsėjimus, negu žodžius.

Tekėjo saulė. Jis nenorėjo miego
nei buvo pavargęs. Jo nerimo debe-
sys glūdėjo susisukę į nedidelį sun-
kų kamuolį. Jis išplėtęs akis žiūrė-
jo į saulės veido skaistumą ir mė-

gino iškeisti nerimą į vieną saulės
spindulį. Saulė kilo. Lengvi debesė-
liai traukėsi į šalis. Laukai šviesė-
jo. Medžiai sublizgo auksiniu ir ža-
liu bangavimu. Saulė niekino tamsą
ir neaiškumą. Saulė, saulė. Staiga
sunkus kamuolys iškrito. Kažkas
jam darėsi aišku. Dar nesuvokė kas.
Dar pats neapčiuopė savo minčių,
bet pasidarė taip lengva ir aišku.
Taip, taip. Jau formavosi apsispre-
dimas. Jau dabar žinojo, kad taip
bus. Posūkis. Kitaip. Kitoks gyve-
nimas. Jam priklausys visi žmonės,
jų vargai, jų problemos, jų kančios.
Tada neliks vietos savoms. Galvo-
ti apie kitus daug lengviau, negu
galvoti apie save. Pagelbėti, ne pa-
taikauti. Draugui, jo pusseserei, vi-
siems. Saulė kilo, ir jo siela kilo
augstyn, virš pasaulio.

Motina nuleido rankas ir sunkiai
atsisėdo. Veidai izblyško, net apsi-
traukdami pilkumu, akys neteko
blizgėjimo. Ji atrodė taip rami, net
padvelkianti šalčiu. Paskui jos ve-
das ėmė trukčioti ir juo riedėjo
ašaros. Ji kalbėjo stingstančiu, lyg
priešmirtiniu balsu:

— Tu manai, dėl pinigų? Žinau,
tu taip manai. Pinigas, pinigas.
Šlykštus jisai, bet be jo neapseina
ir šventieji. Dirbau pati, verčiau į
darbą tave. Spaudžiau centą prie
cento. Gobšumas, sumaterialėjimas.
Ar ne taip galvojai? Norėjau ište-
sėti tavo studijoms. Man vistiek
(Perkelta į 12 psl.)

juodų debesų vertimasis.

Draugas išsitiesia lovoj ir tiesiai
į lubas pasako:

— Kai rinkinys išeis, tu parašysi
recenziją. Juk beveik niekas neži-
no, kad mes geri draugai.

Jis tyli ir pradeda graibytis ki-
šenėse. Neatsako nieko, bet jau ži-
no, kad neparašys. Jam buvo švys-
telėjusi mintis apie tai. Dabar toji
mintis išbraukta. Tik todėl, kad
draugas pats paprašė. Tik todėl,
kad jis laukia, kad jis tikras. De-
besys jame drumsčiasi kaip prieš
audrą. Kodėl? Juk galėtų parašyti.
Jo poezija verta išsamios kritikos.
Bet jis žino, kad dabar nebegalės
parašyti. Jis pats nesuvokia kodėl.
Turėtų pagelbėti draugui. Pagelbė-
ti? Ne. Pataikauti. Jis nekalbės apie
tai, ir draugas to niekada nesupras.
Draugas. Ar tai draugystė? Anas
liūdės dėl jo šaltumo ir nutols, ieš-
kodamas palankesnių. O jis graušis
užsispyrime, bet vis tiek mintyse
kartos, kad tai tiesa. Pagelbėti ar
pataikauti? Kitiems. Ir sau. Visur,
visada. Jis žymi pastabas rankraš-
čiuose. Jie abu atrenka, diskutuoja
visą naktį. Jis žiūri draugui į akis
su atvira širdimi. Bet nepataikaus.

Tiek daug šviesų, kad nuplieskia
svečius kiaurai, atidengiamai, be-

veik apnuoginamai. Į salę plūsta
jaunųjų bangos. Vieni vos pradėję
dėvėti suaugusių drabužius, kiti žen-
gia su pasitikėjimu, nes jau užima
visuomenę tam tikrą vietą ir stal-
čiuje turi banko knygutę savo var-
du. Didelis margumynas. Visi jie
čia linksmi, visi kaip pavasarį vai-
kai, prieš saulę. O mergaitės — kaip
įvairiaspalvių dažų lašai, dailininko
pritaikytų, mėginant teptukus ar be-
renkant atspalvius. Tokia įvairi ap-
ranga! Tik veidai panašūs į vienas
kitą, su iš anksto nustatyta šypsena.
Bet ji išsiskiria, toji pusseserė. Ly-
gia balta suknele, be blizgančių
priedų; ilgais palaidais, vos truputį
užsuktais plaukais. Jokių papuoša-
lų. Tiktai šypsena ir didelės tam-
šios, rimtos ir šelmiškos akys.
Taip, ji kitokia.

Jie stovi su draugu netoli durų.
Jis užsispyrė neimti draugo kostiu-
mo. Bet dabar, kritus šviesos liū-
čiai ant jo menkų, nors išvalytų ir
išlygintų drabužių, jis pasitraukė
į draugo šešėlį. Tik vienu žvilgsniu
apėmė margą visumą, o ilgiau su-
stojo prie šeimininkės. Jie laukė
jos prieinančios, kad pasisveikintų ir
palinkėtų laimės aštuoniolikos pro-
ga.

Ji šypsos vyrų būry ir, muzikai
pradėjus valsą, su vienu išeina šok-
ti. Kaip grakščiai ji atrodo, to augš-
to vyro apkabinta, ir kaip šelmiš-

Vytautas Beliajus, San Diego, Calif., lietuvių ir kitų tautų tautinių šokių žinovas ir mokytojas. Gimęs Pakumpio km., Prienų valsč., Marijampolės aps. Pradžios mokyklą lankęs Prienuose ir Kaune. Atvyko į JAV 1923 metais, kur baigė vidurinį mokslą ir studijavo tautinius šokius. Be to, studijų reikalais yra aplankęs nemažai kitų kraštų. Nuotraukoje matome jį burmų šoky. Žiūr. pasikalbėjimą su juo šiame puslapy ir nuotraukas šiame ir kitame puslapyje.

Vytautas Beliajus, folk dance authority and teacher. He was born in Lithuania and came to the U. S. in 1923, where he completed his schooling and studied the folk dances of many nations. "Vyts", as he is familiarly called by his American friends, has travelled far and wide on dancing missions. (See interview on this page and photos following.) - San Diego, Calif.

MR. FOLK DANCER

PAŠNEKESYS SU VYTAUTU F. BELIAJUMI, lietuvių tautinių šokių žinovu ir mokytoju bei populiariautoriu kitataučių tarpe ir folkloro bei lituanistikos angliško žurnalo **VILTIS** redaktoriu ir leidėju.

— Su savo redaguojamu ir leidžiamu anglišku žurnalu **VILTIS**, kuriame daug vietos skiriame lietuviškiems reikalams, įkopėte į 14-tuosius metus. Ar jis skaitomas tik JAV-se? Kas sudaro didesnę jo skaitytojų dalį - lietuviai ar kitataučiai?

— Dažnai net pusę numerio skiriame lietuviškiems reikalams. Žurnalas "Viltis" skaitomas ne tik JAV-se, bet ir Kanadoje, Pietų Amerikos valstybėse, Anglijoje, Vokietijoje, Olandijoje, Prancūzijoje, Japonijoje ir kituose kraštuose. "Viltį" daugiausia skaito anglų-aičių kilmės

amerikiečiai. Po šių seka vokiečiai, žydai. Lietuvių skaitytojų skaičius maždaug ketvirtoje vietoje. "Viltis" daug skaitytojų turi taip pat jugoslavų tarpe. "Viltį" skaito net japonai, kiniečiai, baskai, lenkai, ukrainiečiai, indėnai, indusai, rusai, negrai ir daugelis kitų.

— Netrukus išleidžiate lietuviškų legendų knygą angliškai. Kas paskatino šią knygą paruošti? Kokios žinomesnės legendos joje tilps?

— Juk tiek maža tėra angliškų knygų apie Lietuvą, tiek maža lietuvių literatūros kūrinių vertimų anglų kalboje. Ėmiau ir paruošiau lietuviškų legendų knygą angliškai, kuri maždaug po poros mėnesių išeis iš spaudos. Knyga gausiai iliustruota ir spausdinama "Lietuvių Dienų" spaustuvėje. Iš viso knygoje sudėtos 21 pasakos, padavimai, legendos. Pažymėtinos: Kastytis ir Juratė, Eglė žalčių Karalienė, Lakštingala ir Radastas, Lizdeika, Kal-

vis ir Velnias, Aušros Vartai, keletas V. Krėvės legendų ir kt.

— Estate išleidęs kitų knygų ir knygelių angliškai. Ar jomis domisi kitataučiai ir ar jų dar galima įsigyti?

— Mano išleistomis knygomis beveik tik kitataučiai ir tesidomėjo. "The Dance of Lietuva", "Dance and Be Merry", vol. I ir II, "Merrily Dance", "Let's Be Merry" ir kitų galima įsigyti "Vilties" administracijoje, 1402 7th Ave., San Diego 1, Calif.

— Anksčiau esate išleidęs eilę lietuviškų šokių plokštelių. Ar neplanuojate išleisti naujų?

— Šių metų liepos mėnesį išleista nauja plokštelė - Dzūkų polka ir Voveraitė. Iš seniau išleistų paminėtinos: Mikita, Šustas, Kubilas, Suktinis, Noriu Miego, Kalvelis, Vėdaras, Malūnas, Žiogelis, Klumpakojis, Blezdingėlė, Sukčius ir kt. Šių plokštelių dar galima gauti. Rašyti: Mr. Frank Kaltman, 1159 Broad St., Newark 5. N. J.

— Kas Jus paskatino domėtis tautiniais šokiais?

— Kaip žmonės sako, iš pat mažens turėjau palinkimą tautiniams šokiams. Žinoma, to nepakako. Teko nemaža pastudijuoti ir aplankyti daug kraštų su tikslu pažinti tų kraštų tautinius šokius ir juos iš-

mokti. Šiuo metu, nesigiriant, esu laikomas JAV-se žinovu Europos, Artimųjų Rytų, Meksikos ir Amerikos tautinių šokių.

— Lietuvių tautinių šokių mokote ir kitataučius. Ar jie šokio interpretacijoje įstengia pasiekti tokio pat subtilumo, kaip kad patys lietuviai?

— Lietuvių tautinių šokių tenka mokinti ne tik baltuosius, bet ir negrus, geltonodžius, indėnus. Kurios grupės, nors sudarytos ir iš ne lietuvių, dažnai pasiekia didesnio subtilumo, kaip kad lietuviai.

— Kiek lietuvių tautiniai šokiai

Viršuje - Duquesne Universiteto jugoslavų kilmės studentai šoka Lenciūgėlį. Šią vasarą to universiteto jugoslavų kilmės studentų visa tautinių šokių grupė buvo išvykusi gastrolėms į Jugoslaviją. Lietuvių šokis Lenciūgėlis vyravo visą laiką jų programoje.

Apačioj - Amerikiečiai jūreiviai šoka lietuvių tautinį šokį Mikita.

Top: Dancers of Yugoslavian descent from Duquesne University dancing the Lithuanian dance **Lenciūgėlis** (The Little Chain). This is the favorite dance with the group.

Bottom: American sailors dancing the Lithuanian dance **Mikita**.

Vytauto Beliajaus vadovaujamos ir instruktuojamos tautinių šokių grupės paprastai šoka įvairių tautų tautinius šokius. Nuotraukoje amerikiečių grupė įvairių tautų tautiniuose rūbuose. Iš kairės dešinė: M. Sykes - baskų tautiniuose rūbuose; L. Papadol - ukrainiečių; V. Beliajus - arabų; A. Pīl - meksikiečių; E. Prewett - lietuvių; B. Sedivy - čekų.

Dancers under the direction of Vytautas Beliajus learn the dances of many countries. Pictured here are American dancers in the garb of different nationalities.

šokami kitataučių tarpe, ir ar Jūs esate vienintelis lietuvių tautinių šokių mokytojas amerikiečių ir kanadiečių tarpe?

— Esu žinomas kaip "The Grand-Daddy of Folk Dancing" arba "Mr. Folk Dancer". Tas reiškia, kad užimu vyriausią ir žymiausią vietą, kurios iki šiol niekas kitas dar nėra atsiekęs. Lietuvių tautinius šokius šoka ne tik baltosios rasės amerikiečiai ar kanadiečiai, bet ir negrai, indai, indėnai, kinai, japonai ir kt. Populiariausias ir labiausiai mėgstamas kitataučių tarpe yra Kalvelis. Kolegijų ir universitetų studentai, kurie specializuojasi tautiniuose šokiuose, išmoksta kuo puikiau šokti Didįjį Malūną, Kubilą, Šustą, Jonkelį, Lenciūgėlį, Blezdinėlę ir kitus lietuvių tautinius šokius. Šių metų gegužės pabaigoje įvykusiame šokių festivalyje Long Beach, Calif., kitataučių grupė iš San Diego, Calif., šoko Ragučius, Mikitą ir Kubilą, o kita grupė iš Fresno, Calif., kurią sudarė airių ir baskų kilmės amerikiečiai, su nepaprastu tobulumu ir grožiu pašoko

Malūną, žiūrovų tarpe sukeldama didelės ovacijas. Yra dar vienas ki-

tas lietuvis, kuris mokina kitataučius lietuvių tautinių šokių. Pažy-

mėtini: Al Merkis iš Philadelphijos ir lietuvių - norvegų kilmės Shymkus iš Chicagos. Šie tik vietinio pobūdžio mokytojai, gi Shymkus temokina "Square dances".

— Savo veikloje ar jaučiate paramos iš lietuvių visuomenės?

— Iš lietuvių tegaunu tik komplimentų, bet ne paramos. Bendrai, lietuviai mažai tesidomi tautosaka, ypač jei žurnalas nagrinėja įvairių tautų tautosaką, tautinius šokius ir pan. Gal paramos sulaukčiau kiek daugiau, jei mano žurnalas "Viltis" būtų leidžiamas lietuviškai. Bet ir tuo atveju labai abejočiau tos paramos efektyvumu.

— Kokie dabarties užsimojimai ir planai ateičiai?

— Mokyti amerikiečius ir kanadiečius lietuvių tautinių šokių, rašyti, leisti "Viltį" ir tt. Kiekvienais metais tenka skersai ir išilgai išmaišyti Ameriką ir Kanadą. Šiais metais jau teko būti Oregon, Washington, Colorado, Ohio, New Jersey, New York, Massachusetts, Minnesota, Nebraska steituose bei Kanados British Columbia ir Ontario provincijose. Visur ten teko eilę grupių instruktuoti ir mokinti lietuvių ir kitų tautų tautinių šokių. Dažnai esu kviečiamas universitetų ilgesniems ar trumpesniems tautinių šokių kursams lektoriauti Amerikoje ir Kanadoje. Iki šiol jau yra tekę būti letkorum daugiau kaip 200 Amerikos ir Kanados kolegijų bei universitetų.

Vytautas Beliajus (dešinėje) su amerikiete kroatų šokyje.

Vyts Beliajus and partner in a Croatian dance.

Operos solistė Juzė Augaitytė, Philadelphia, Pa., šiais metais paminėjusi 20 metų dainos darbo sukaktį. Ji turi Philadelphiaje savo dainavimo studiją ir taip pat dainavimo moko Franco Farnese muzikos studijoje. Susipažinusi su vietos amerikiečių ir italų muzikinio gyvenimo atstovais, ji dažnai kviečiama dainuoti jų koncertuose. Jai dažniausia akompanuoja italų kilmės amerikietis pianistas Marco Farnese, lietuviams gerai pažįstamas savo talka jų parengimuose. J. Augaitytė kilimo iš Tauragės. Dainavimo mokslus pradėjusi Klaipėdos konservatorijoje ir baigusi Milane, Italijoje. Lietuvos Operoje pradėjo dainuoti 1933 m., debiutuodama Carmen operos Michaelos rolėje. Vėliau Kaune ir Vilniuje jai teko dainuoti visos pagrindinės lyrinio soprano rolės: Fauste Margaritą, Romeo ir Juliją - Juliją, Bohemoje - Mimi, Madame Butterfly - Butterfly ir k. J. Augaitytė yra plačiai koncertavusi Lietuvoje, koncertuose dainavo Talinne, Rygoje, Vienoje, Romoje, Milane, Berlyne ir eilėje kitų Vokietijos miestų. Taip pat nuo 1949 m. su savo koncertais aplankė didesnes lietuvių kolonijas Amerikoje.

Opera soloist Juzė Augaitytė celebrates her twentieth anniversary on the operatic stage this year. She currently has a voice studio of her own and also finds time to teach at the Franco Farnese studio. Juzė Augaitytė was born in Tauragė, Lithuania and completed her musical studies in Lithuania and Italy. She began singing in Lithuanian opera in 1933. - Philadelphia, Pa.

Posukis

(Atkelta iš 9 psl.)

ką studijuotum, kad tik būtum šviesus žmogus. Šviesus, mėgtum savo profesiją, būtum laimingas. Svaiojau pailsėti, augindama anūkus... Šito nesitikėjau... O gal ironija man? Žinojai, kad aš atšalus religijai. Tau nedraudžiau, net mokiau, pareigą atlikau. Mane kitaip išauk-

lėjo ir, man atrodė, gerai. Tu — tėvo vaikas. Mus tik šitie klausimai ir skirdavo — religiniai. Štai man — lyg bausmė, lyg ironija, lyg mirusio vyro kerštas. Seminarijon. Kunigas. Mano gabus sūnus, Mano sūnus...

Ji nešluosto ašarų. Jos bėga per veidus, nusinešdamos vidaus sunkumą. Paskui ji atsikelia ir nueina į miegamąjį, nelaukdama sūnaus

AMERIKOS LIETUVIAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE

DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.

Dr. J. J. Bielskis, Lietuvos konsulas, Lietuvos nepriklausomybės kovų laikais buvo vienas iš žymiųjų Amerikos lietuvių veikėjų. Daug kartų jam teko Lietuvos vadavimo reikalais lankytis aukštosiose amerikiečių valdžios įstaigose, su specialiais uždaviniais ne kartą lankytis Lietuvoje ir ten tartis su to meto Lietuvos politikais bei veikėjais. "Lietuvių Dienų" redakcijos prašomas, dr. J. J. Bielskis, dabartinis Lietuvos konsulas Los Angeles mieste, maloniai sutiko duoti atsiminimų iš savo veiklos 1915-1926 metais Amerikoje ir Lietuvoje. Jo atsiminimus ir pradeda-

Red.

Ižangos vietoje.

Šiuo rašiniu visai nesiimu tikslo nei autobiografijos rašyti, nei chronologinį įvykių sąrašą pateikti. Savo atsiminimuose stengsiuos pateikti kai kuriuos svarbesnius įvykius, pasitaikiusius mano veiklos laikotarpį. Taipgi norėčiau apibūdinti kai kurias žymesnes asmenybes, kiek daugiau iškilusias Lietuvos laisvinimo darbe.

Visa tai pagrįsta mano paties patyrimais, pastabomis, esamais užrašais ir turimais dokumentais.

Amerikos lietuviai.

Anot posakio: "Pradėsime iš pradžios." Tad, pradėsiu nuo Amerikos

nuo'aidų ženklo. Tai tėvo vaikas. Metafizika ir altruizmas. Ieškojimas ir užsispyrimas pasiekti.

Trinktelėjus durims, jis krūpteli, bet nesuabejoja. Laikrodis tiksi. Minutę po minutės skaičiuoja žmogaus gyvenimą. Jis praleido daug laiko veltui, daugiau gaišti negalima. Nusigręžti nuo pinigų ir viliojančių šypsenų, o atsigręžti į žmogaus sielą. Ne pataikauti, o gelbėti.

Vargšė motina! Viena, visiškai viena. Anūkai nesiglaus prie kojų. Tuščias, šaltas butas. Valyti dulkes, dulkes, dulkes...

Jis girdi dūsavimus antrame miegamajame. Motina. Ji užaugino, globojo, saugojo, mokė. Sau. Sau paguodą, atramą senatvėje. Bet... Ar gi ji nieko neturi savy atsiremti? Ar tenai tik tuštuma, kurią turi užpildyti sūnus, jos kūno vaisius? Ar tai viskas?

Ramybę rasti, atramą savy, atramą į Sielą. Sau ir visiems. Iieškoti. Pagelbėti.

Dar niekada jis taip nemylėjo motinos, kaip dabar. Ir niekada nebuvo taip pasiryžęs jai padėti. Ištraukdamas jos skausmo ašaras, atrado ją. Atrasdamas ją, sustiprino žingsnius į posūkį.

Bet rytą, paskutinį rytą, kai reikėjo atsisveikinti, jis nedrįso pakelti į ją žvilgsnio. Jį geliamai laužė anie žodžiai su ašaromis ir nakties dūsavimai. Jis dėjosi daiktus ir neskubėjo prie padengto pusryčių stalo. Knygos slydo jam iš rankų, baltiniai susivėlė, keliskart nukrito nuo kėdės portfelis.

Pasilenkęs prie knygų spintelės, jis pajuto ranką ant pečių.

— Eik valgyti, sūnau. Laikas. Pavėluosi. — Ji grįžo virtuvėn ir pripylė kavos puodukus. — Aš pergaltavau. Viskas gerai. Tu elkis taip, kaip tau diktuoja iš vidaus. Aš padėsiu.

Ji atidengė visų langų užuolaidas, ir kambariai nušvito.

lietuvių tolimesnės praeities.

Beveik iki Pirmojo Pasaulinio Karo Amerikos lietuviams nedaug teko rūpintis Lietuvos reikalais. Kadangi tuo laiku Lietuvos vadavimo klausimas nebuvo aktualus, o dauguma čionykščių lietuvių buvo paprasti darbininkai, be aukštesnio mokslo, todėl teko jiems sunkiai fabrikuose ir anglių kasyklose dirbti. Tautiniams ir kultūriniais reikalams mažai laiko ir energijos teko liko.

Dauguma ateivių buvo katalikai. Atvykę čia silpnai anglų kalbą mokėjo ir, nesant lietuviškų draugijų ir parapijų, ieškojo jie lengviau prieinamų ir geriau suprantamų bažnyčių ir draugijų. Tokiomis, nelaimėje, rado lenkiškas. To pasekoje, priklausydami lenkų parapijoms ir savišalpos draugijoms, daug jų sulenkėjo ir taip jie mums dingę. Suprantama, tas įvyko seniai, labai seniai. Tikrenybėje, nemalonu apie tai ir užsiminti.

Vėliau iškilę lietuviai dvasiškai ir pasauliečiai vadai daug vargo, dirbo ir gausybės nemalonių turėjo, kol lietuvių nuo lenkų atskyrė. O skirti reikėjo, jau kad ir asmens ir tautinės savigarbos sumetimais. Lenkai šiame krašte anais laikais kultūriniai žemai stovėjo ir nepavydėtiną vardą vietos gyventojuose įgijo. Tad, lietuviai, glausdamiesi prie lenkų, tokio pat likimo susilaukė ir tapo pavadinti paniekos vardu "polander".

Kunigas Burba, daktaras Šliupas ir kiti daug nusipelnė, atitraukdami lietuvių nuo lenkų ir juos vėliau organizuodami. Jų pastangomis, jų sudarytos užuomazgos išaugo svarbiomis tautinėmis kultūrinėmis įstaigomis, kurios vėliau tiek daug Lietuvos laisvinimui pasidaravo.

Atsiskyrę nuo lenkų, lietuviai susilaukė savųjų organizacijų, knygų ir laikraščių. Tiesa, vadai ir darbuotojai turėjo taikytis prie aplinkos, reikėjo parūpinti skaitytojams "prieinamų" leidinių. Todėl leido lenkiškai - rusiškai darytoje lietuvių kalboje ir rašyboje. Vienas tokių keistenybių dar iki šiai dienai užsiliko. Tokiu yra aptemusi Mahanojaus "Saulė". Leidėjais pasisako esą Boczkowski & Co. Leidžia žiauriai darytoje kalboje, lenkų rašyboje ir ne lietuvių tautinėje dvasioje.

Laikui slenkant, pasireiškė vadotarpe nesantaika. Pasauliečiai reikalavo, kad dvasiškia tenkintų tikybiniams kultūrinių reikalų vadovavimu, o tautiniai kultūrinių reikalų vadovavimas būtų paliktas pasauliečiams. Tai nesantaikai labiau paaustrėjus, įvyko neišvengiamas skilimas. Atskiros grupės viena kitai davė nekomplimentinius vardus: "klerikalai" ir "laisvamaniai". Pastarosios grupės vadu tapo dr. Jonas Šliupas. Vėliau jo pasekėjai praminti "šliuptarniais".

Vieningumo nuotaikai dar labiau pablogėjus, kiti skilimai pasireiškė: nuo "laisvamanių" grupės atskilo kairysis sparnas ir pasivadino "socialistais". O vėliau pastarieji neteko savo kairesnių, kurie atskilę patapo "bolševikais".

Anų laikų veikla.

Anais laikais daugiausia rūpintasi savo asmens, savo draugijų ir savo kolonijų reikalais. Tautinė veikla labai iš lėto įgijo reikšmės. Bet tas nereiškia, kad "bruzdėjimų" nebuvo. Anaiptol, apart paprastų varžytinių už vadovybę draugijose, para-

pijose ir bendrai savo kolonijose, gyvenimą "pagyvino" atvykę tūlos rūšies jaunuoliai. Tasai gaivalas, šiek tiek mokslo ragavęs, tūlais sumetimais turėjo iš Lietuvos pasitraukti. Na, ir Amerikon pateko. Fabriko darbas jiems atrodė neįdomus. Žvalgęs lengvesnių sąlygų kasdieniniam ir taip labai reikalingam duonos kėsnui susirasti. Dvasiniai sveikesnių skaičius siekė daugiau mokslo, kurio nors amato, profesijos. Atsirado mokslo įstaiga, Valparaiso Universitetas, kurin, rodos, galėjo net pradžios mokyklas baigę patekti. Sąlygos ten buvo prielaimos, daugelis mūsų jaunuolių gavo progos už mokslą ir išlaikymą ten pat atidirbti. Iš tos "vargos mokyklos" susilaukta daug gerų profesionalų ir visuomenės darbuotojų.

Bet didokas skaičius tų jaunų atvykėlių darbo ir mokslo nenorėjo. Jie galvojo, kaip be tokių pastangų patenkinamai pragyventi. Jie užsiėmė prakalbomis, pardavinėjo įvairius spausdinius, patapo "škaplierininkais", "nežaležninkais", organizavo fondus ir rinko aukas "politiniam kaliniams" padėti. Kiti viliojo žmonių sunkiai uždirbtus skatikus "proletarų revoliucijai", "pasaulio lygintojams" ir įvairiems kitiems prasimanydamams. Pasirodė ir vienas po kito žlugo visokie laikraštukai. Meškeriojo prenumeratorius įvairiais garsiais ir viliojančiais skambučiais šūkiu. Erzino, piūdė grupes vieną prieš kitą, nes, mat, "drumstame vandenyje sėkmingiau pasižvejojti".

Pagaliau pavienių kunkuliavimas šiek tiek nusistovėjo ir pasireiškė trys žymesnės srovės, kurios viena kitą pavadino sekančiais: "katalikai - klerikalai - romiečiai", "tautinininkai - laisvamaniai - šliuptarniai" ir "socialistai - cicilistai - cicilikai". Tokiame pasiskirtyme mūsų būta tada, kai prasidėjo Pirmasis Pasaulinis Karas.

Amerikos Lietuvių Istorija

Pilnai parašyta Amerikos lietuvių istorija būtų nepaprastai įdomi ir neabejotinai naudinga. Tokios istorijos pradžia medžiagos yra knygoje "Amerikos Lietuviai", kurią parašė Jonas Jonyla - kunigas Jonas Žilinskas - žilius. Be abejo, jau sunkiai toji knyga dabar yra gaunama. Gal kur nors pas pavienius asmenis arba kuriame knygyne galima šią knygą užtikti.

Kai kuriose biografijose, kaip širvydo, Balučio ir kitų, galima rasti geros medžiagos čionykščių lietuvių istorijai. Šliupo raštuose galima rasti nemažai, bet, žinoma, ten surašyta šališkai.

Antrojo Pasaulinio Karo laiku J.A.V. buvo sutraukusios didelį skaičių įvairių rašytojų. Iš jų tarpo buvo sudaryta "Nation-Wide Lithua-

nian Project". Tos grupės buvo užsimota parašyti Amerikos lietuvių istoriją ir iškelti lietuvių reikšmę šios šalies ekonominiame, politiniame ir kultūriniame gyvenime. Kiek tuomet teko patirti, vien svetimšaliai buvo tą grupę sudarę, pasikviesdami vos vieną lietuvį - Antaną Štelmoką. Suprantama, anoji grupė ketino tik anglų kalba, Amerikos vyriausybės lėšomis, didoką knygą apie lietuvius išleisti. Bet daugiau nieko apie tą projektą negirdėta. Matomai visa tai, kaip ir su daugelio anų laikų "projektais", pranyko kaip burbulas. Vėliau paaiškėjo, kad daugumoje kairieji ir net aiškūs boševikai į panašius rašytojų projektus sumarmėjo ir, žinoma, savotiškai "darbavosi".

Prieš keletą metų Edward J. Kubaitis iš Willow Springs, Illinois, pranešė spaudoje, kad jisai padaręs sutartį su stambia Amerikos leidykla išleisti didoką Amerikos lietuvių istoriją anglų kalba. Prašė siųsti jam medžiagos. Ketino darbą baigti už pusantrų metų. Jau daug laiko praėjo, bet neteko nieko daugiau apie tai pastebėti.

Rodos, kun. S. Draugelis rinko statistines žinias apie Amerikos lietuvius, bet nieko nepastebėta, ar toji medžiaga panaudojama kokiais knygais. Būtų gera matyti tokį leidinį ir anglų kalboje. Bet, rodos, labiau išsamesnę ir pilnesnę knygą tebtų galima išleisti vien lietuvių kalboje.

Rodos, yra rengiama Amerikos lietuvių katalikų istorija. Apart tų, reikia tikėtis, kad kur nors darbštus istorikas kruopščiai rankioja ir tvarko medžiagą tokiai istorijai išleisti. Gerai apdirbtas toksai veikalas turėtų didelės reikšmės lietuvių tautinės gyvybės išlaikymui.

Tautinė veikla.

Pirmojo Pasaulinio Karo dundėsys tarsi ir Amerikos lietuvių išsnaudulio pažadino. Taip tariant, beveik "iš po nakties" tautiniai

reikalais susirūpinta. Pradėta kalbėti ir rašyti apie visų lietuvių vieningos veiklos reikalingumą. Nors ne drąsiai, pradėta vis garsiau reikšti susirūpinimą dėl Lietuvos likimo ir jos ateities. Dar vis daugumos kalbėta tik bendru posakiu — "Lietuvai laisvę atgauti". Iš pradžių tik vienas kitas darbuotojas išdrįso garsiau pasisakyti už "pilną ir visišką nepriklausomybę". Kairėn numarmėję kalbėjo tik apie "autonomiją po Rusiją" ir puolė tuos, kurie išdrįso už nepriklausomybę pasisakyti.

Pilnos nepriklausomybės šalininkų skaičius smarkiai augo, abejojančius nustelbė ir jų balsą beveik nutildė. Suprantama, tik kairieji savo "autonomijos" riksmo dar ilgai neprilaikė.

Gerokai įsisiūbavę pradėjome kalbėti apie atstatymą Didžiosios Lietuvos su Vilniaus, Gardino, Prūsų ir kitais istorinės Lietuvos kraštais. Čia pasireiškė šio tokio pasidalinimo. Geroka grupė darbuotojų kalbėjo už "Lietuviškai Latvišką" valstybę. Kai kurie pasisakė už galimą reikalą teikti Vilniaus ir Prūsų kraštams kultūrinę autonomiją. Aišku, didžios ir vieningos Lietuvos valstybės šalininkams tokie galvojimai netiko.

Viename susirinkime, kur apie tokius reikalus kalbėta, aš tyčia agitacinėje kalboje pareiškiau reikalą ir žemaitijai kultūrinę autonomiją suteikti. Sakau: "Kuogi mes žemaičiai esam prastesni už prūsokus ir vilniečius? Tikrai nemažiau vertais už anuos esam". Kun. Jonas Žilius rimtai į mano kalbą pažiūrėjo ir mane už tai gerokai apibarė, pastebėdamas, kad tautą skaldančių minčių kelti neturėtume. Vėliau jisai patyrė, kad mano tikslas buvo susirinkusių dėmesį atkreipti į faktą, jog per toli savo kalbomis nueita — "viščiukai skaičiuojama pirm negu kiaušiniai išperėti".

Valstybės forma svarstoma.

Įdomu pastebėti, kad tautiškai pa-

budus tuoj suprasta vieningos veiklos reikalas. Mūsų darbuotojų pasitarimuose Lietuvos ateities klausimu tolokai paeita. Ne tik tartasi apie būsimos Lietuvos valstybės laisvės laipsnį, bet taip pat aptarta ir valdmosi forma. Vieni kalbėjome net apie ribotą konstitucinę monarchiją, kiti agitavom už respubliką, o dar kiti pageidavom Jungtinių Amerikos Valstybių protektorato Lietuvai.

Monarchijos šalininkai statė stiprius argumentus savo siūlymui. Jie įrodinėjo, jog Lietuvos žmonės nepratę prie savivaldos, jie pataps politikierių nekaltomis aukomis. Ribotoje monarchijoje gyvendami ir dalinai vyriausybėje dalyvaudami, įpras prie savivaldos ir laikui slenkant galės laipsniškai demokratijos principus pasisavinti.

Respublikos šalininkai, rodos, garsiausiai kalbėjo. Jie tvirtino, jog reiktų imtis revoliucijos priemonių, norint pašalinti aristokratijos puvėsius iš Lietuvos ir iš karto pakelti skurdžią darbininkų padėtį, pripažįstant juos pilnateisiais piliečiais.

Jungtinių Amerikos Valstybių protektorato klausimas turėjo gausų šalininkų būrį. Aiškinta, jog apsauga nuo užpuolikų būtų Lietuvai užtikrinta. Suprantama, administracinis sutvarkymas panašėtų Jungtinių Amerikos Valstybių praktikojamai formai. Ekonominis gyvenimas iš karto aukštesnių laipsnių prasidėtų, ir Lietuva turėtų geros progos greitai pažangai. Stebėtinai išsivysčiusi industrija, susisiekimo priemonės ir visokiariopa čionykštė pažanga, be abejo, galėtų prigyti ir Lietuvoje.

Taip galvojo, svajojo, daug ginčijosi ir barės Amerikos lietuviai, kalbėdami apie Lietuvos laisvinimą ir jos ateitį. O Lietuvoje tuo kart vis dar svetimi viešpatavo, persekiojo ir tebeišnaudojo Lietuvos kraštą ir nuvargintus jo žmones.

(Tęsinys kitame numery)

Pora nuotraukų iš dr. J. J. Bielskio lankymosi Lietuvoje 1921 m.

Kairėje - Iš kairės dešinėn: buv. Klaipėdos krašto gub. J. Žilius, dr. J. J. Bielskis, įstaigos tarnautoja (pavardė nežinoma), Vini-

Dešinėje - Iš kairės dešinėn: J. Žilius, jo giminaite, V. Akucevičius - dr. J. J. Bielskio žmonos brolis, O. Bielskienė ir plk. P. Žadeikis - dabartinis Lietuvos ministeris Washington, D. C.

Left: Left to right: J. Žilius, former Governor of the District of Klaipėda, Dr. J. J. Bielskis, (next person unidentified) Vini-

Right: Left to right: J. Žilius, his niece, V. Akucevičius Bielskis' brother-in-law, Mrs. O. Bielskis and Col. P. Žadeikis, present Lithuanian Minister in Washington.

Kairėje - Vysk. V. Brizgys Edmonton, Alberta, Kanada, lietuvių tarpe. Dešinėje prie stalo kolonijos kapelionas kun. B. Jurkšas. V. Vaitkūno foto
Dešinėje - Cleveland, Ohio, mergaičių skaučių Pelėdos skiltis stovyklauja. V. Bacevičiaus foto
Left: Bishop V. Brizgys and Lithuanians of Edmonton, Alberta, Canada.
Right: Lithuanian Girl Scouts camping, Cleveland, O.

Saleziečių liet. gimn. Italijoje dir. kun. dr. J. Zeliauskas (vidury. kairėje) lanko Sudbury, Ont., Kanada, lietuvių. Vidury matosi kolonijos kapelionas kun. A. Sabas.

The Rev. Dr. J. Zeliauskas (center, left), director of the Salesian Lithuanian high school in Italy, visiting Lithuanians in Sudbury, Ont., Canada.
Dešinėje: Dr. P. Gudavičius ir L. Tonas (sėdi vidury), Brooklyn, N. Y., pagerbiami vietos lietuvių. Nuotraukoje matosi I. Dilenė, dr. V. Avižonis, dr. M. Brakas, J. Audėnas ir kiti.

Right: Dr. P. Gudavičius and L. Tonas (seated, center) at banquet honoring them. - Brooklyn, N.Y.
Žemai - Philadelphijos lietuviai atsisveikina su kun. St. Raila, iškeliamu į Shenandoah, Pa. Kairėje kalba ALB vietos sk. pirm. B. Raugas; dešinėje - kalba šv. Kazimjero par. kleb. prel. I. Valančiūnas, dešinėje sėdi kun. St. Raila, kairėje - šv. Jurgio parap. kleb. kun. V. Martusevičius.

Bottom: Philadelphia Lithuanians bid farewell to the Rev. S. Raila, who was reassigned to Shenandoah, Pa.

Viršuje: Atidarant LRKSA suvažiavimą Chicagoje, iš kairės dešinėn: adv. J. Grigalus, kun. J. Boll, W. Kvetkas, kons. dr. P. Daužvardis (kalba) ir L. Šimutis.

Opening of the LRKSA convention in Chicago, Ill.

Dešinėje: Pittsburgh, Pa., Šv. Pranciškaus liet. seserų vienuolyno naujos koplyčios kertinio akmens pašventinimas liepos 4 d.

Blessing of cornerstone of new chapel for convent of the Lith. Sister of St. Francis, Pittsburgh, Pa.

Kairėje - J. Kardelj, "Nepriklausomos Lietuvos" red., ir jo žmoną sveikina "Šviesos" vardu J. Parojus jų 30 metų vedbinės sukakties proga, Montreal, Que., Kanada. Kairėje sėdi aktorė V. Dikinienė.

Dešinėje - St. Barzdukas, Cleveland, Ohio, ALB vietos apylinkės pirm., atidaro Clevelando Lietuvių Dieną.

Left: J. Kardelis and his wife were congratulated on 30 years of marriage. - Montreal, Que., Canada.

Right: St. Barzdukas opens Cleveland's Lithuanian Day.

V. Valaičio foto

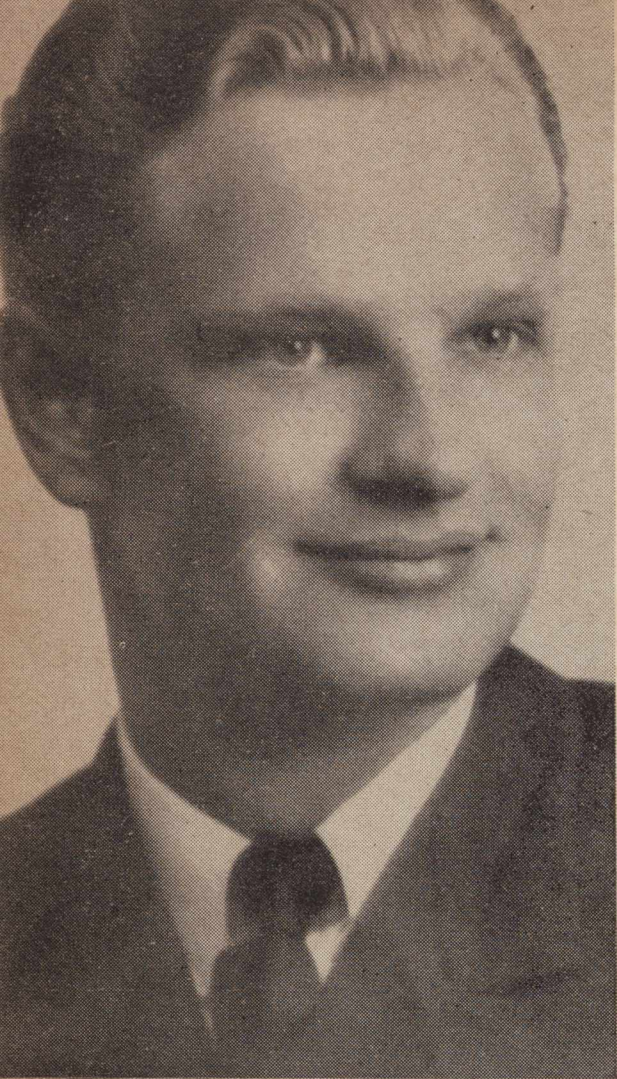
Montreal, Que., Kanada, moksleiviai ateitininkai su savo globėjais. L. Stankevičiaus foto

Students-Ateitininkai and superiors, Montreal, Can.

SLA 48-jo suvažiavimo proga pokylio dalyviai Sterlingo viebutyje birželio 30 d., Wilkes-Barre, Pa. Prie garbės stalo penktas iš kairės sėdi Pensilvanijos steito gub. J. S. Fine.

The 48th convention of the Lithuanian Alliance of America meeting at the Sterling Hotel in Wilkes Barre, Pa., June 30. Seated at table is Pennsylvania's Gov. J. S. Fine (fifth from left).

PARĖMĖ LD PINIGINE AUKA

P. Lapienė, Stony Brook, L. I., N. Y. - \$25.00; kun. V. Pavalkis, San Francisco, Calif. - \$14.00; A. Račkuvienė, Miami, Fla. - \$10.00; A. Žiurinskas, Los Angeles, Calif. - \$10.00; J. Miliūnas, L. A., Cal. - \$10.00; P. Stevens, N. Miami, Fla. - \$8.00; J. Gudelis, Chicago, Ill. - \$3.00; Patricia Lutkus, Los Angeles, Calif. - \$1.00 ir St. Butkus, Mass-peth, N. Y. - \$2.00.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

Atostogaudami Los Angeles mieste, lan-kėsi LD redakcijoje **prel. K. A. Vasys** iš Worcester, Mass., **Bronė Petravičienė-Peters** su sūnumi iš Chicagos, Ill., **Thomas** ir **Stella Miller** su dukrele **Theresa** iš Chicagos, Ill., **Andrius** ir **Ona Mironai** iš Chicagos, Ill.

Jau atnaujinio LD prenumeratą 1955 me-tams **kun. L. Jankus** ir **A. Zatkus** iš Los An-geles, Calif.; **kan. A. Steponaitis** iš Rock Island, Ill.; **V. Dirsienė** iš Rochester, N. Y.; **A. Ivas** iš Boston, Mass.

Naujas medicinos daktaras Los Angeles mieste, tai - **A. Sukis, M.D.**, gyvenęs Bur-bank, Calif., o savo kabinetą turįs: Ross-loos Medical Group, 947 W. 8th St., tel. TU. 1381.

Los Angeles lietuviams SLA suvažiavime Wilkes-Barre, Pa., atstovavo vietos kuopos pirm. **P. Mordus**, o LRKSA suvažiavime Chi-cago, Ill. - **M. Varkalienė**.

Daug pasikeitimų yra įvykę LD skaitytojų šeimose. Mus pasiekę šie: **Helen Aboyas** iš Scrantaon, Pa., ištekojo už **Antano Meš-kausko**; Metropolitan Operos solisto **Alg. Brazio** šeima susilaukė ketvirtos dukrelės **Susan-Aldonos**; **Napoleonas** ir **Salomeja Ny-erges** iš Los Angeles, Calif., pakrikštijo pirmgimį sūnų **Marijaus-Kęstučio** vardu; **Bill** ir **Violeta Dudor** iš Los Angeles, Calif., su-silaukė sūnaus, kurį pakrikštijo **Vlado** var-du; **Vaclovas** ir **Ona Mikuckiai** iš Los Ange-les, pakrikštijo savo sūnų **Kazimiero-Algi-manto** vardu.

E. Šliakienė iš Los Angeles, Calif., 3 sa-vaite atostogų praleido Wisconsin ir Illi-nois steituose, kur ji buvo labai maloniai sutikta giminių ir pažįstamų; grįžus jai, su-tiktuves suruošė **Ona Samsonaitė**.

Losangeliečiai **Žukauskai**, **Žemguliai**, **Už-daviniai**, **Petrauskienė**, **Fr. Slenis** atstogas praleido rytiniuose steituose bei Kanadoje. Taip pat **J. Mason su žmona** iš Altadena,

Calif. ir **Andrius Škėma su žmona** iš Encino, Calif., atostogavo rytiniuose steituose.

J. M. Dukovska su šeima iš St. Louis, Mo., aplankė savo motiną **M. Slater**, Los Ange-les, Calif. Jis yra aktyvus lietuvis.

REIŠKIAME PADĖKĄ . . .

Tikrai puikiai praleidome savo atostogas Kalifornijos steite. Visa eilė mūsų pažįsta-my bei prietelių parodė mums daug nuo-širdumo, vaišingumo. Ypatingą ačiu taria-me **Ponams Antanui ir Stasei Batkams**, ku-rių kvietimu mudvi atsiradome Los Ange-les mieste ir išbuvome mieste ir apylin-kėse penketą savaitę, naudodamosi sve-tingumu jų pastogėje ir jų bičiulių tarpe. Pirmuoju mūsų globėju Kalifornijoje buvo p. V. Beliajus, supažindindamas su San Diego miestu ir net Meksikos pakraščiu. Los Angeles mieste ir apylinkėse su malo-numu prisimename: Didžiai Gerb. Lietuvos Konsulą **Dr. J. Bielskį** ir **Ponią, p.p. Lukšius, Račkus, Bakūnus, Aftukus, Kilmonius** ir jų dukrą **Rūtą, Waitekus, Karaliūnus** ir šei-mą, **Karazijas** ir dukrele, **Maffitus, Už-meckus, A. Skirių, Nausėdus** ir **Valuskį**. Visiems širdingiausia mūsų padėka.

M. Yokubynienė ir S. Dervinienė
Toronto, Ont. Kanada.

NAUJAS ISRADIMAS

Šią vasarą Los Angeles lietuviams žino-mas **DR. CHARLES LABAN (LABANAS)** pa-darė svarbų išradimą, kuris reikalingas kiekvienam namų savininkui. Tai —

Patio Portable Shower

panešama maudynė, suteikianti galimybę pėsmaudyti savo darže ir kartu palaistyti žolę. Nereikia važiuoti į pajūrį, gaišti lai-ką, eikvoti energiją, išmesti pinigus gazo-linui, devėti automobilį, kęsti nuovargį, vo-liotis nešvariame smėlyje. Turėdami PA-TIO PORTABLE SHOWER galėsite tikrai puikiai išsimaudyti švariame vandeny savo kieme, pataisyti sveikatą pasikaitinant sau-lėje, gerai pailsėti. Tuo būdu jūs sutaupy-site daug pinigų. Patio Portable Shower kainuoja tik \$6.95 ir galima užsisakyti pas **Dr. Charles Laban** ir **S. Tiknį**. Jų adresus ir telefono numerį galite rasti telefono knygoje.

Petras Januška, Windsor, Ont., Kanada, su žmona **Birutė**, sūnumi **Arūnu** ir dukterim **Rūtele**, kovo mėnesį atšventė 10 metų ve-dybinio gyvenimo sukaktį. Jau ketveri me-tai **P. Januška** vadovauja KLB Windsor apylinkei.

Petras Januška, wife **Birutė**, and children **Arūnas** and **Rūtelė**. The Januškas have been married 10 years. Januška is the chairman of the Windsor Lithuanian Com-munity. — Windsor, Ont. Can.

Pavyzdingas prekybininkas

(Žiūr. fotografiją žemiau)

Istorija viena iš tūkstančių, prasidėjusių prieš 42 metus lietuviškame kaime, žaliame ir kvepiančiame ievomis bei nupiautu šie-nu, ir tęsiama Philadelphiaje, 1430 S. Second St.

Tai, prieš 42 metus **Vladas Tarvainis**, vos ūgtelėjęs jaunuolis, išvyko Amerikon laimės ieškoti. O ta laimė, tokia įvairi ir taip sunkiai randama! Ir šis jaunuolis jos ieško miške. Ne žemę kasdamas ir auk-so ar deimantų gyslų ieškodamas, bet kuk-liai kirsdamas malkas, liedamas prakaitą ir ilgdėdamas savo krašto.

Ketveri metai praeina. Ketveri metai miš-ko ir kieto darbo. Pabosta šis laikas, pra-ilgsta. Tarvainis atsižada miško, vyksta miestan ir pradeda dirbti mėsos prekybo-je. Kai čia palieka 15 gražiausių metų, iš-drįsta bandyti nuosavą laimę: atidaro savo krautuvę. Jau, regis, viskas gerai, jau, ro-dos, kelias surastas, tačiau atšliaužia sun-kūs krizės metai. Tarvainis klientams pre-kes duoda ir toliau, sąskaitas rašydamas knygutėse. Bet nedarbo dienos ištįsta, są-skaitų niekas nepadengia, ir Tarvainio pre-kyba žlunga.

Ir vėl jis dirba svetimiams.

Laikai pasikeičia. Mūsų prekybininkas ryžtasi antrą kartą, antrą kartą atidaro savo prekybą, kuri šiandien turi tvirtą pa-grindą ir švairiu, dideliu vitrininiu langu šviečia 1430 S. Second St. (**Walter Tarvin**).

Ne, tai nėra didžiulė verslo įmonė, var-tanti šimtus tūkstančių. Tai normali maisto produktų krautuvė, tačiau kitas toli pralen-kianti savo švara, tvarka, produktų aukš-ta kokybe, patenkinančia lietuvišką, net ir išlepusį, skonį. Tačiau kas svarbiausia — Tarvainis nepamiršta lietuviškų reikalų, jais domisi, pastoviai remdamas vietos lietu-vių kultūrinę radijo programą, Bendruo-menės Balsą.

Linkėtina, kad prekyba ne tik ilgai lai-kytųsi, bet ir stipriai progresuotų, o lie-tuvės šeimininkės turėtų jos adresą atsi-minti: **Walter Tarvin**, 1430 S. Second St., Philadelphia, Pa.

V. Tarvainis - **W. Tarvin**, Philadelphia, Pa., su savo žmona savo maisto prekių krautuvėje. Plačiau žiūr. šiame psl.
W. Tarvin and wife in their food products store, Philadelphia, Pa. (Details on this page.)

Group of Feb. 16 Lithuanian High School dancers who took part in a national costume festival in Germany, May 15-16. - Stuttgart, Germany.

Vasario 16-sios lietuvių gimnazijos tautinių šokių grupė, dalyvavusi Vokietijos ir užsienio tautinių rūbų šventėje gegužės 15-16 d.d. Stuttgarte, Vokietijoje.

Soviet Crimes Against Lithuania

By A. SIMUTIS, Rosedale, N. Y.

Hearings before the Select Committee to Investigate the Incorporation of the Baltic States into the U. S. S. R., under the chairmanship of the Hon. Charles J. Kersten, may be considered important material when the day of reckoning for the Soviet offenders against the Lithuanian nation will come. It seems proper and fitting to delve into the possible analogy between crimes committed by the Nazis, for which they were tried and convicted before the Nuernberg Military Tribunals, and crimes committed against Lithuania by the Soviet leaders, for which they still may be tried in the future.

The Nazis were indicted under Allied Control Council Law No. 10 for the following acts recognized as crimes:

(a) *Crimes against peace.* Initiation of invasion of other countries and wars of aggression in violation of international laws and treaties, including but not limited to planning, preparation, initiation or waging a war of aggression, or a war of violation of international treaties, agreements or assurances, or participation in a common plan or conspiracy for the accomplishment of any of the foregoing.

(b) *War crimes.* Atrocities or offences against persons or property constituting violations of the laws or customs of war, including but not limited to murder, ill treatment or deportation from occupied territory, murder or ill treatment of prisoners of war or persons on the seas, killing of hostages, plunder of public or private property, wanton destruction of cities, towns or villages, or devastation not justified by military necessity.

(c) *Crimes against humanity.* Atrocities and offenses, including but not limited to murder, extermination, enslavement, deporta-

tion, imprisonment, torture, rape, or other inhuman acts committed against any civilian population, or persecutions on political, racial, or religious grounds whether or not in violation of the domestic laws of the country where perpetrated.

(d) *Membership in categories of criminal group of organization...*

Now let us weigh the behaviour of Soviet leaders toward Lithuania under the same law:

(a) *Crimes against peace.* They initiated and participated in a common plan with Hitler to invade Lithuania by concluding the Agreement of August 23, 1939, and by invading and occupying Lithuania after a ten-hour ultimatum on June 15, 1940, in violation of the following international treaties:

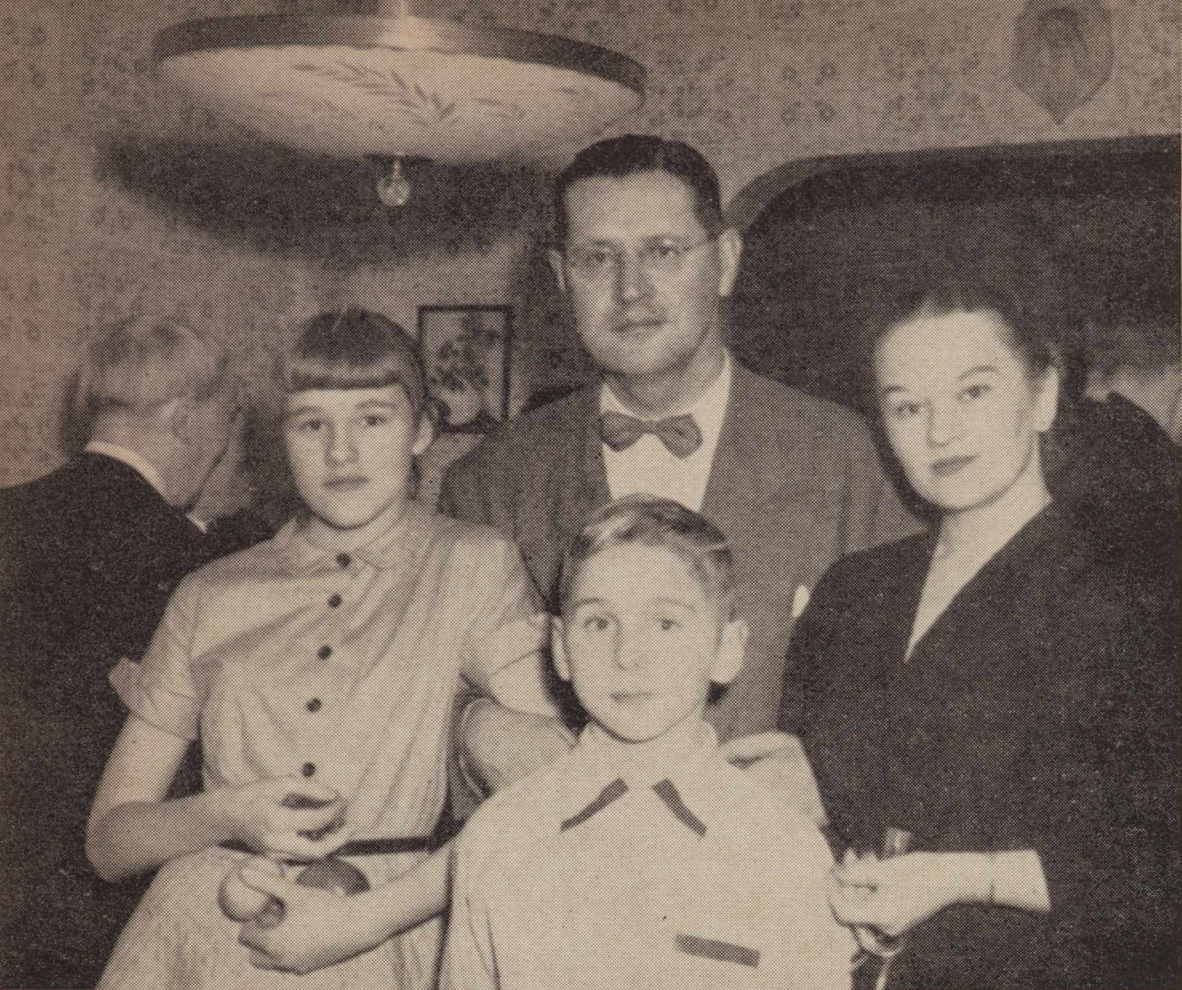
1) Article I of the Treaty of Peace, concluded in Moscow on July 12, 1920.

2) Non-aggression pact signed at Moscow on September 28, 1926, never renounced by either the Soviet Union or Lithuania.

3) Convention for the Definition of Aggression of July 5, 1933 ("... No consideration of political, military, economic or any other nature may serve as an excuse or justification for aggression.")

4) The Mutual Assistance Pact of October 10, 1939, which was imposed on Lithuania by the Soviet leaders and violated by them less than eight months later.

Article II, 1 (b) War Crimes and (c) Crimes against humanity. They committed atrocities and offenses against persons and property, including but not limited to murder, extermination, enslavement, deportation, imprisonment, torture, persecutions on political and

Anicetas Simutis, New York, N. Y., Vicekonsulas, su savo žmona Janina, dukterim Aldona ir sūnumi Juliu. Kairėje nusigręžęs matosi uošvis prof. J. Čiurlys. Žiūr. A. Simučio str. 17 psl.
Lithuanian Vice-Consul A. Simutis and family, New York, N. Y. (See Simutis' article on Page 17.)

religious grounds by performing the following acts:

1) Shortly after the invasion and occupation of Lithuania on June 15, 1940, they imprisoned Prime Minister Antanas Merkys, Foreign Minister Juozas Urbšys, Minister of In-

ternal Affairs General Kazys Skučas, Chief of Security Police Augustinas Povilaitis and many others.

2) Less than a month after the invasion - on the night of July 11, 1940 - they carried out throughout Lithuania a mass raid of arrests,

in the course of which they arrested and threw into various prisons more than three thousand innocent Lithuanian citizens.

3) On July 14, 1940, they staged in Lithuania mock elections of their own agents and stooges to the so-called "parliament" which had been assigned to vote incorporation of Lithuania into the Soviet Union.

4) Between June 14 and 22, 1941, they arrested and deported to various parts of Asiatic and European Russia over 20,000 innocent men, women, and children in accordance with plans and instructions prepared in Moscow and signed by a certain Serov.

5) On June 24, and 25, 1941, they tortured and massacred 73 persons in Rainiai forest near Telšiai.

6) On June 26, 1941, they massacred over 400 prisoners in Praveišės near Kaunas.

7) On the night of June 25, 1941, they massacred 118 Lithuanians in Cherven forest near Minsk.

8) In June, 1941, they murdered 15 Roman Catholic priests.

9) Through various "official" acts, decrees, and ordinances they dispossessed all Lithuanian inhabitants, not only of real property but also of all bank savings and securities.

All these crimes are amply substantiated by documents and by eyewitnesses who managed to escape and are now in the United States and other countries of the Western world. A number of sworn testimonies and documents may be found in the "Hearings before the Select Committee to Investigate the

Incorporation of the Baltic States into the U.S.S.R., House of Representatives, 83rd Congress. U. S. Government Printing Office, Washington, 1954."

These crimes alone are enough to convict under the Allied Control Council Law No. 10 many Soviet agents including the Kremlin masters under whose direction they were committed. However, Lithuania is only one in the long list of Soviet victims. Similar crimes of the same pattern have been committed by the Communists in Latvia, Estonia, Rumania, Poland, Czechoslovakia, Bulgaria, Albania, Korea, Indo-China, and in other countries. The only thing that can save the perpetrators of these crimes is conquest of the remainder of the free world, and the Bolsheviks are earnestly trying to achieve their goal of world domination and the elimination of freedom from this earth.

Soviet crimes against Lithuania and other countries are being committed even today, and no end to the sufferings of their victims seems to be in sight. But so long as the major part of this earth is still under the banner of freedom our trust in human dignity and in the eventual victory of freedom remains unperturbed. Sooner or later, justice must and will be done to Lithuania and all the unfortunate countries now under the terrible Soviet yoke.

CORRECTION:

The sentence reading: "Paleckis did have the right or authority to dissolve the Lithuanian government and diet and to call elections for a new diet" (The Soviet Annexation of Lithuania, by Dr. P. Daužvardis, Lithuanian Days, June, 1954) should have read: "Paleckis did not have the right..."

For Insurance on House, Car,
Furniture or Liability

CALL PLymouth 4-1377

ANTHONY F. SKIRIUS

General Insurance Agent
Real Estate - Tax Service

Office:
9204 SO. BROADWAY
LOS ANGELES 3, CALIF.

Residence:
18407 Domino, Reseda, Calif.
Phone DICKENS 2-5315

Miami, Florida, Lietuvių Klubo choro nariai su op. sol. A. Dambrauskaite ir choro vadovu muz. P. Stevens-Steponavičium. Choro vadovas P. Stevens yra baigęs Kauno konservatoriją ir studijas tęsęs Romoje. Liet. Klubas jau turi pasistatęs puikias savo patalpas - salę. Choras talkininkauja ir kitoms vietos organizacijoms. Šiais metais choras yra pasirodęs Vasario 16-sios minėjime, ba'andžio 9 d. Tautų šventėje ir minint birželio trėmimus iš Lietuvos.

Members of the Lithuanian Club Choir, opera soloist A. Dambrauskaite, and choir-master P. Stevens-Steponavičius. - Miami, Florida.

FIRST LITHUANIAN NOVEL IN ENGLISH

INTERVIEW WITH M. C. STARK, TRANSLATOR OF THE NOVEL

Vincas Ramonas' famous novel **CROSSES**, translated by Milton Stark, and the first Lithuanian novel in history to appear in the English-speaking world, has been published and is now on sale. To mark this literary event the Editors of "Lithuanian Days" have arranged an interview with the translator, Milton C. Stark.

Q. What were the factors influencing your choice of Vincas Ramonas' **Crosses** as a book to translate into the English language?

A. The book **Crosses** was first introduced to me by Antanas Skirius, the publisher, who recognized its merit in the original and suggested the possibility of translation. This was sometime in 1950 or possibly the year before, and I accepted. Arrangements were then made with Vincas Ramonas, then in Australia, who, as it happened, was looking for a translator. I should say, generally, that my choice of **Crosses** was in part accidental, in so far as I had no other book in consideration at the time.

Q. What were some of the problems encountered by you in your

translation of **Crosses**?

A. The problems were of two kinds: those incidental to the book itself and those extraneous to it. At the time I was a student at the University of California; consequently I had to divide my time between my studies and the work of translation. The translation, of course, required considerable time and attention—much more than I originally expected. At first I worked sporadically and later devoted most of my time to the book. As to the book itself, I found I had no easy matter on my hands; the story dealt with peculiar people in peculiar circumstances, they were a provincial lot located in an obscure corner of Lithuania, their customs and habits of life—their language—were sometimes puzzling. I had to make inquiries to make unclear matters clear, to establish definitions, to search out parallel proverbs, etc. Often the experts themselves — e. g. Lithuanian historians, linguists — were stumped by curiosities of fact and manners. But, happily, everything turned out well in the end, especially as the author himself was helpful with information.

Q. You specialized in English literature at the University of California and, no doubt, are familiar with American literature as well. In your opinion, what place will **Crosses** take in both?

A. It is of course too early to speculate on this question; it is for the reading public and the critics to decide. However it is possible to characterize the book. **Crosses** is a provincial socio-political novel, after the manner of Kingsley in English literature; in point of rusticity and localism it is not unlike some of Anthony Trollope's writings. But I know of no closer counterpart to **Crosses** in either English or American literature. Russian literature provides better examples. Readers of Turgenev and Gogol will find a spiritual if not actual kinship in **Crosses**. It must not be forgotten that the peasant of the type encountered in Russian and Lithuanian literature has long been extinct in England and America—assuming that he ever existed there. **Crosses** is a non-intellectual novel in the sense that it does not philosophically weigh ideas. Here it differs from most of the recent novels that deal with intellectual disillusionment with Communism; the effects of Communism are seen through the eyes of the common man, the ignorant man, who is but a pawn in the movements of regimes and ideologies—yet the blood too. He who wants to understand practical Communism in an occupied country must read **Crosses**.

Q. Do you believe that **Crosses** will be of interest to Americans generally and to American-Lithuanians particularly?

A. I have no doubt whatever that all readers will find **Crosses** interesting and entertaining. I made a special effort to render the text readable and free of obscurities. The footnotes attest to this. Americans of Lithuanian descent will get a first-hand insight into the life and times of Lithuanian people in the old country.

Q. Do you expect to make further translations from Lithuanian literature?

A. I may someday, providing circumstances permit. The circumstances, to be perfectly blunt, are money. I cannot undertake translation unless I am paid for my work. I should like to see a Lithuanian commission formed to sponsor translations. Such a commission would be of incalculable benefit to Lithuania and the Lithuanian cause. As it is, Lithuanian culture and tradition is virtually unknown to

Milton Stark, English Editor of "Lithuanian Days" and translator of V. Ramonas' **Crosses** (Kryžiai), which has just been published. Born in Los Angeles in 1925, in 1936-1937 he lived in Lithuania and attended primary school there; in 1939-1943 he was a student at Marianapolis College in Thompson, Conn.; in 1950 he graduated with the BA degree in English from the University of California at Los Angeles. (See interview on this page.)

Milton C. Stark, Santa Monica, Calif., LD anglų dalies redaktorius, kurio išverstas į anglų kalbą Vinco Ramono romanas "Kryžiai" jau pasirodė spaudos rinkoje. M. C. Stark gimęs 1925 m. Los Angeles, Calif., mieste, 1936-1937 metais gyvenęs Lietuvoje ir ten lankęs pradžios mokyklą, 1939-1943 m. lankęs Marianapolio kolegiją, Thompson, Conn., ir 1950 metais baigęs UCLA (Kalifornijos Universitetą). Žiūr. pasikalbėjimą su juo šiame pusl.

Vincas Ramonas, author of the Lithuanian best-seller **Crosses** (Kryžiai), which has lately been done into English and is now available to the reading public. The publisher is Anthony F. Skirius. Vincas Ramonas was born not far from Marijampolė, Lithuania, in 1905. He finished high school in Marijampolė and graduated the Lithuanian University at Kaunas in 1928. For a time he taught at the Marian High School in Marijampolė and from 1938 at the Teacher's Seminary. His first short story was published in *Illustrated Lithuania* in 1925. Other writings of Vincas Ramonas: a book of short stories *Dailininkas Rauba*, the novels *Dulkės Raudonam Saulėleidy* and *Kryžiai* (**Crosses**). **Crosses** has already been translated into Latvian and German. - Chicago, Ill.

Vincas Ramonas, Chicago, Ill., rašytojas, pedagogas, romano "Kryžiai" autorius. "Kryžių" angliškas vertimas jau pasirodė spaudos rinkoje. Jo pirmoji novelė buvo išspausdinta 1925 "Iliustruotoj Lietuvoj". Iki šiol jo parašytos knygos: novelių rinkinys "Dailininkas Rauba", romanas "Dulkės Raudonam Saulėleidy" ir romanas "Kryžiai"; pastarieji jau išversti ir į latvių bei vokiečių kalbas.

the outside world. In this respect Lithuania is indeed a small country, and this condition must be remedied. Lithuanian writers are no less clever than their peers abroad, but unfortunately they have not been translated. If some good patron were to guarantee my expenses I would set about Englishing Putinas' *In the Altar Shadows*, but such extraordinary people suffered from the plague in the 18th century and rapidly died off—today they are as rare as the dodo bird.

Q. **Crosses** is your biggest work to date. What other translations have you done?

A. For the most part I have limited myself to translating political texts and articles, short stories and folklore. I have also translated a new novel, the title and author of which I am not at liberty to disclose at this time. There is a possibility that I may do another, third novel in the coming months.

The late Prof. Vincas Krėvė-Mickevičius, who died on July 7. (More of this great Lithuanian writer and political figure on this page, in a reprint from the New York Times.)

Prof. Vincas Krėvė-Mickevičius, Media, Pa., miręs liepos 7 d. Plačiau apie šį žymųjį rašytoją ir veikėją žiūr. str. šiame psl., kuris perspausdinamas iš didžiojo JAV dienraščio "The New York Times", 1954 m. liepos 8 d. numerio.

Dr. V. Kreve-Mickevicius

FORMER PREMIER OF LITHUANIA, DIES, PROTESTS AGAINST REDS' POLICY LED TO REMOVAL — AUTHOR, A RETIRED U. of P. PROFESSOR.

Media, Pa., July 7—Dr. Vincas Krėvė-Mickevičius, a leading Lithuanian writer and former Premier of Lithuania, died here today at the age of 71.

In June, 1940, he was installed against his wishes as Foreign Minister of Lithuania by V. G. Dekanozov, Soviet Deputy Foreign Minister. A week later, when Antanas Merkys was deported to Russia, Dr. V. Krėvė-Mickevičius became

Premier. His protests against Russian policy led later to his removal and Lithuania was quickly admitted into the Soviet Union.

Kanados Lietuvių Katalikų Kongreso metu 1954 m. liepos 3-4 d.d. Toronto, Ont., mieste. Pirmoje eilėje iš kairės dešinė: kun. dr. J. Gutauskas, "Tėviškės Žiburių" red. dr. A. Šapoka, sesuo Patricija, prel. Pr. Juras, VLIKo pirm. M. Krupavičius, vysk. V. Brizgys, Kanados Liet. Bendruomenės krašto vald. pirm. J. Matulionis, kun. V. Bagdonavičius, MIC, "Tėv. Žiburių" red. kun. dr. P. Gaida ir kun. Placidas Borisa, OSF.

Scene from the Canadian Lithuanian Catholic Congress held in Toronto, Ont., Can., July 3-4.

Dr. Krėvė-Mickevičius most popular works include a book of short stories, "Legends of Old People of Dainava"; two historical plays, "Šarūnas" and "Skirgaila," and a narrative, "The Sons of Heaven and Earth." The latter, which deals with the times of Jesus Christ, was his largest work.

Born in Lithuania, he studied at the Universities of Kiev and Lemberg, receiving a Ph. D. from the latter institution in 1912. He became a lecturer at the University of Kiev and later taught the history of Russian literature at the College of Baku. From 1918 to 1920, he was Lithuanian Consul in Azerbaijan. He was dean of humanities at the University of Vytautas the Great in Kaunas, Lithuania, from 1922 to 1939, and taught at the University of Vilna from 1940 to 1944.

Dr. Krėvė-Mickevičius was the first president of the Lithuanian Academy of Sciences and an organizer and former president of the Art Creators Society. He received an honorary degree from the University of Latvia in 1938. He also had been chairman of the Lithuanian - Russian Friendship Society.

Dr. Krėvė-Mickevičius fled from his Russian-occupied country in 1944, stayed several years in Salzburg, Austria, and came to the United States in 1947, when he joined the faculty of the University of Pennsylvania. He was assistant professor of Russian at the U. of P. at his retirement last year.

On Oct. 19, 1952, Dr. Krėvė-Mickevičius' friends celebrated his 70th birthday with a public ceremony in Philadelphia. On the same occasion, an international group of scholars, under the leadership of Prof. Giacomo Devoto of the University of Florence, Italy, honored him with a collection of scholarly papers published in Florence as a volume of Studi Baltici, a magazine.

Last December, during the hearings of the House Baltic Committee, which was set up to investigate the seizure of the Baltic states by the Russians, Dr. Krėvė-Mickevičius testified about methods used in the conquest of Lithuania.

(The New York Times, July 8, 1954)

Pres. D. D. Eisenhower Addresses to Lithuanians

President D. D. Eisenhower addressed the following note to Lithuanians marking the Russian invasion of Lithuania in 1940 and the subsequent terrorization and devastation of the country:

"Please convey my warm greetings to everyone participating in the Baltic States Freedom Rally on the thirteenth anniversary of the first mass deportation from Estonia, Latvia and Lithuania. Our faith that freedom will be restored to the Baltic peoples reflects our devotion to those fundamental principles of liberty and freedom on which the American nation was founded. It is reinforced by the stirring example of the Baltic countries, where the harshest policies of terrorism and deportation have failed to extinguish the spirit of national independence.

"We are resolved to continue to do all that we can to establish in the world conditions under which these countries will regain and retain their freedom.

Dwight D. Eisenhower".

MRS. F. D. ROOSEVELT URGES STUDY OF "FAMILY LANGUAGES"

Mrs. Roosevelt urged that "family languages" brought to this country by immigrant parents or grandparents be kept alive in family circles.

"We used to be ashamed of old country ties," she said, "but I hope we will reach the point where we will be proud the United States is a nation of many nationalities." (Los Angeles Times, July 1, 1954)

LETTER TO EDITOR

Dear Editor:

I am interested in trading and collecting the following: stamps, unused viewcards, coins and paper money of the world. I also wish to purchase a statue of St. Casimir. I also purchase holy cards of this saint.

LOUIS A. MEYER

244 Fernon St., Philadelphia 43, Pa.

LITHUANIANS MAKE NEWS

P. Mikus, Melbourne, Vic., Australia, has recently won the Australian middle weight championship by outpointing Bill Larrigo over 15 rounds at Sydney Stadium.

V. Sidzikauskas, New York, N. Y., President of the Committee for a Free Lithuania, was the principal speaker during the Freedom's Day ceremonies on July 1, 1954, in New York City. The Freedom's Days was initiated and organized throughout the free world by representatives of the countries now under the Communist yoke.

This year is a year of conventions. The Association of Lithuanian Engineers and Architects of the U. S. held its convention in May in Boston, Mass. The following were elected to the association's supreme organ: B. Galinis, J. Vasiliauskas, J. Rasčiauskas, R. Budreika, J. Mikalauskas, J. Okunis, and V. Izbickas. The Roman Catholic Lithuanian Alliance of America and The Lithuanian Alliance of America held their conventions in Chicago, Ill., and Wilkes-Barre, Pa., respectively. They both are the largest Lithuanian groups in the U. S., each hav-

ing over 10,000 members. L. Šimutis of Chicago, Ill., was elected President of the Roman Catholic Alliance of America; K. Kalinauskas, prominent attorney of Boston, Mass., was elected President of the Lithuanian Alliance of America. Both conventions were held in the month of June. The Knights of Lithuania, Catholic youth organization, held its 41st national convention August 27-29 in Pittsburgh, Pa. Ateitininkai, Catholic association of Lithuanian intellectuals, held its convention September 4-5 in Chicago, Ill.

I. Padvalskis and Prof. D. Gruodis, Buenos Aires, Argentina, are leaders of the Lithuanian Community of Argentina.

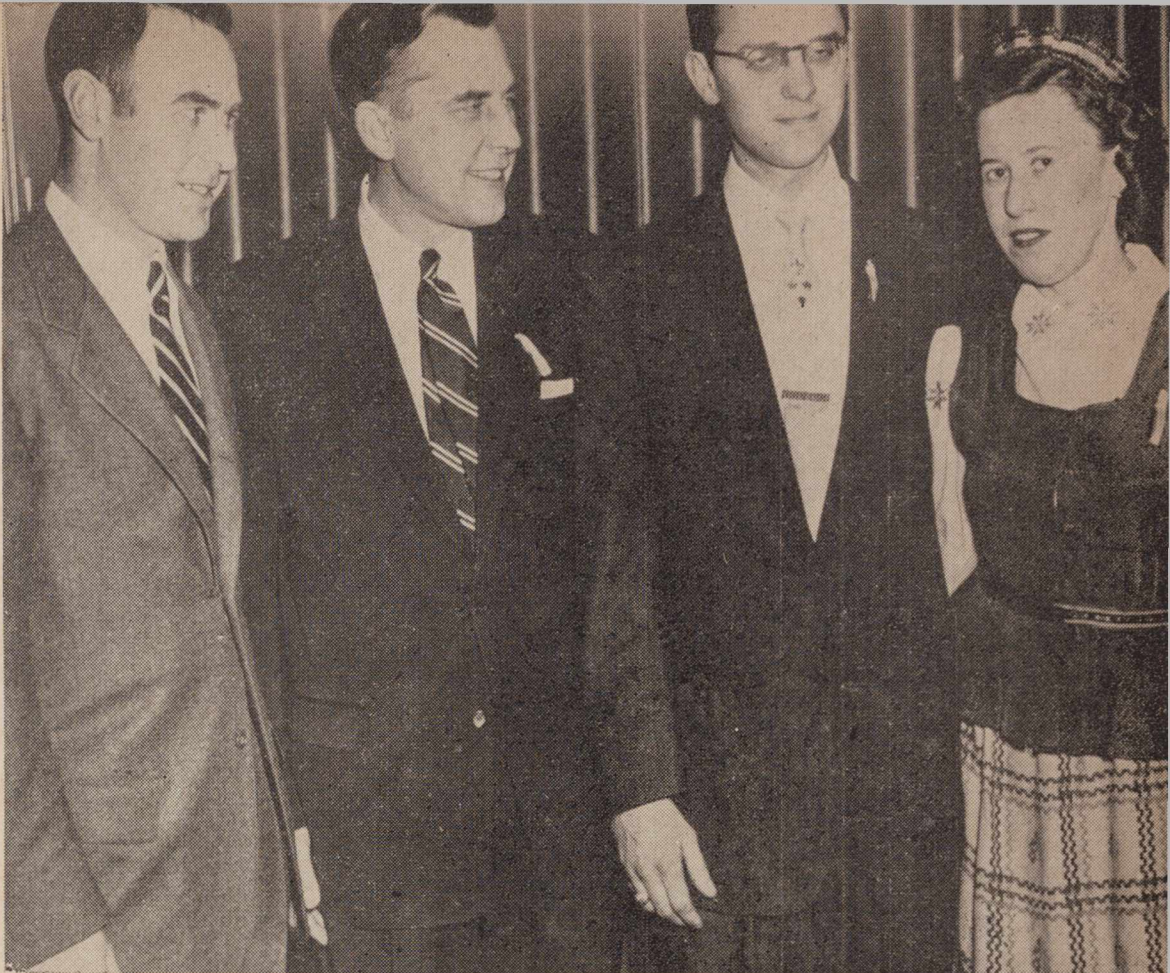
Rūta Kilmonis, Hollywood, Calif., young Lithuanian film star, has a part in the film "Seven Brides for Seven Brothers", produced by MGM and now shown in theatres of the U. S. and Canada. Miss Rūta Kilmonis was born in Montreal, Que., Canada, and moved with her parents to Hollywood, Calif., when she was a child.

J. Šernas, Rome, Italy, has a part in the new film "Helen of Troy".

Members of the Lithuanian Art Institute met on July 10, 1954, in Toronto, Ont., Canada. Artist T. Valus of Toronto was elected President of the Institute.

The Executive Board of the Lithuanian Christian Democratic Party in exile consists of the following: Pr. Vainauskas - Chairman, A. Gražiūnas - Secretary, Dr. V. Viliamas - Treasurer. All three are of New York City.

Dr. V. Literski's, Reutlingen, W. Germany, was appointed Principal

J. J. Stukas (third from left), New Jersey ALT head, and Lithuanian civic leader Ann Klem, pictured with New Jersey political figures: Congressman H. A. Williams, Jr., and Governor R. B. Meyner.

J. J. Stukas (trečias iš kairės), ALT New Jersey steito pirm. ir to steito lietuvių veikėja Ann Klem tarp to steito amerikiečių politikų. Iš kairės dešinėn: Kongresmanas H. A. Williams, Jr., New Jersey steito gub. R. B. Meyner, J. J. Stukas ir Ann Klem.

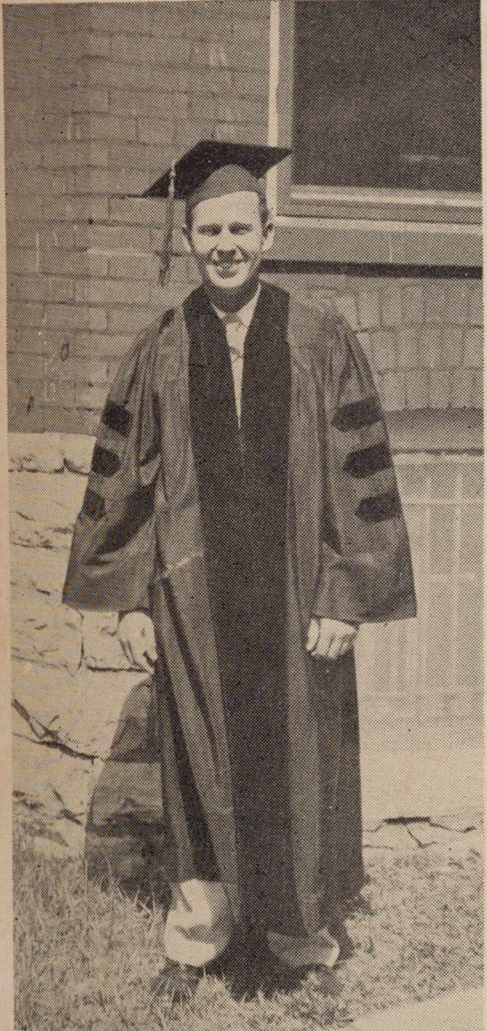
The Newark News Photo

of the Lithuanian Secondary School in Germany. There are two Lithuanian high schools in Western Europe: one in West Germany, another in Italy.

Dr. P. Karvelis, Reutlingen, W. Germany, member of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania, was appointed by this body to represent it at the German Government in Bonn.

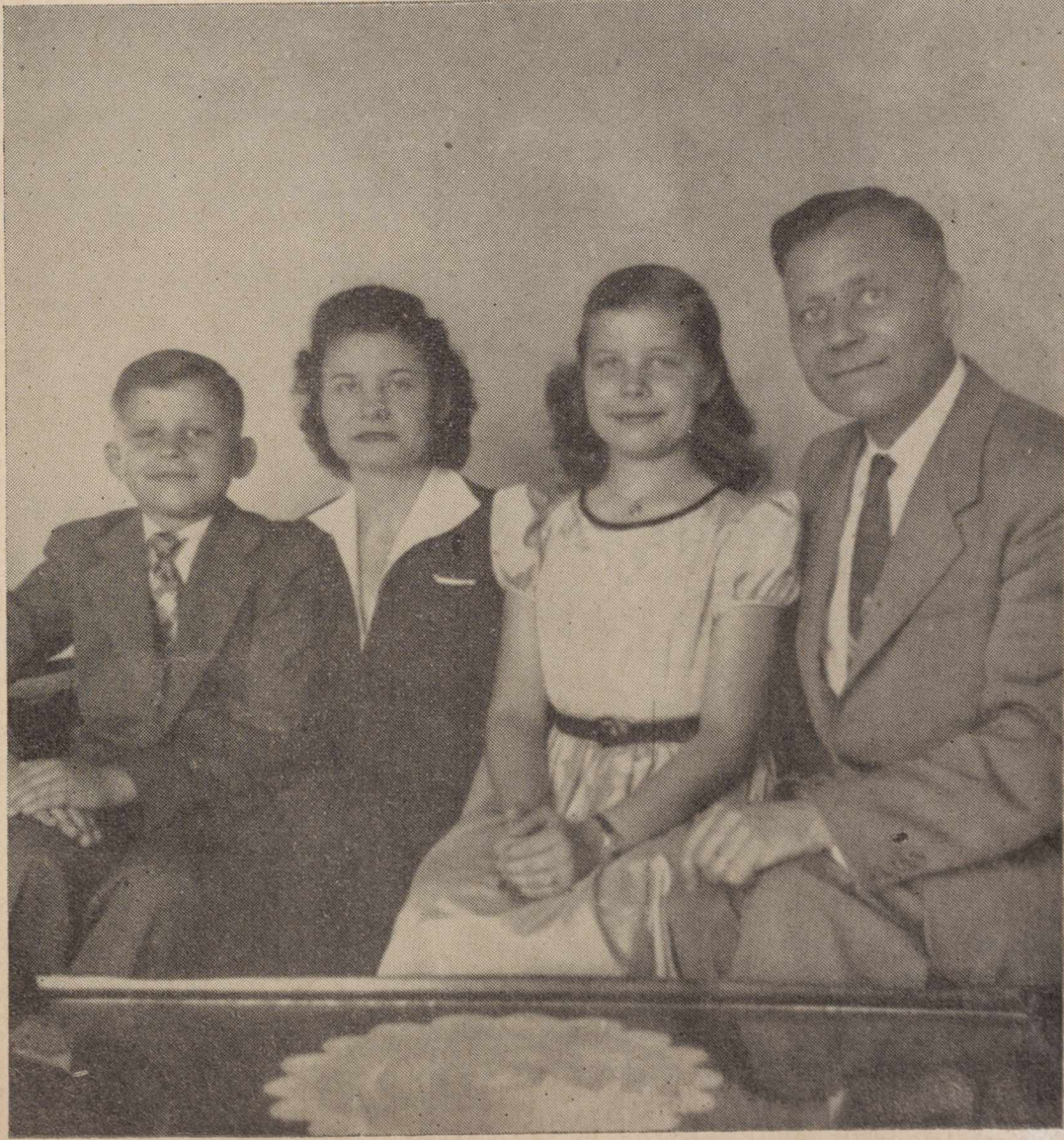
The Information Service of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania, called ELTA, has been

publishing bulletins in Lithuanian, German and Italian. The Lithuanian edition is published three times a month, the German and Italian editions are monthly publications.

Richard A. Mason, M.D., Los Angeles, Calif., biržėio 1 d. baigęs St. Louis universitetą, St. Louis, Mo., gaudamas medicinos daktaro laipsnį. Gimęs 1929 m. gruodžio 5 d. Baigęs Los Angeles Loyolos vid. mokyklą ir universitetą prieš įstodamas į St. Louis un-to medicinos fakultetą. Šiuo metu jaunas gydytojas atlieka praktiką laivyno ligoninėje, Portsmouth, Va. Jo tėvai F. Mason'ai yra Los Angeles lietuvių kolonijos nariai.

Richard A. Mason, M.D., son of the F. Masons of Los Angeles, completed his medical studies at the University of St. Louis, Mo., on June 1. A graduate of Loyola here, he is now undergoing internship at a Naval hospital in Portsmouth, Va. The F. Masons are well-known members of the Lithuanian colony in Los Angeles, Calif.

VALLEY WILLYS CO.

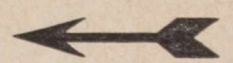
7056 RESEDA BLVD.
RESEDA, CALIF.

Authorized Kaiser - Willys Dealer
Specializing in Fine Used Cars
of Any Make

Before You Deal on Any Car
Call or Stop in and See

Art Lelles

DI 2-5107

Dr. J. Balys, Washington, D. C., savo šeimos narių tarpe. Iš kairės dešinėn: sūnus Gediminas, žmona Elena, duktė Laima ir dr. J. Balys. Dr. J. Balys paruošė ir išleido ang.ų kalboje knygą "Lithuanian Narrative Folksongs, a Treasury of Lithuanian Folklore IV". Knyga kainuoja \$3.50 ir galima įsigyti: "Draugas", 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill., arba pas autorių - Dr. J. Balys, 1212 Trenton Pl., S.E., Washington 20, D.C. Skaitantiems angliškai ir čia gimusiems tikrai verta šią knygą įsigyti.

Dr. J. Balys, the Lithuanian folklore specialist, and members of his family. Dr. Balys has brought out a new book in English, **Lithuanian Narrative Folksongs**, wherein the Lithuanian songs are classified according to subject and type. It may be obtained from the publishers (**Draugas**, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill. Price: \$3.50) or from the author himself (Dr. J. Balys, 1212 Trenton Pl., S. E., Washington 20, D. C.). The book is an invaluable guide to folklorists and amateurs interested in folklore.

LAIMINGIEJI LD TRAUKIMUOSE

LD pikniko proga ruoštuose laimėjimuose skirtos 25 premijos atiteko šiems asmenims:

J. Miliūnas, Hollywood, Calif., laimėjo **100 dol.**, gi antroji premija **50 dol.** atiteko K. Bandzevičiui, Los Angeles, Calif.

Po 1 egz. **Amerikos Lietuvių Vardyno** laimėjo: P. Abelkis, Chicago, Ill.; J. Barauskas, Brooklyn, N. Y.; J. Kazlauskas, Worcester, Mass.; B. Daukantas, E. Chicago, Ind.; A. Gražiūnas, Brooklyn, N. Y.

Po **LD metinę prenumeratą** laimėjo: K. Vaičaitis, Chicago, Ill.; M. Yurkšaitė, Baltimore, Md.; B. Racevičius, Hamilton, Ont., Canada; N. J. Levinskas, Pittsburgh, Pa.; P. Lapienė, Stony Brook, L. I., N. Y.; L. Mačikūnas, Niagara Falls, Ont., Canada; L. Ramasauskas, Fredold, N. J. (?); F. Šlapelis, Rochester, N. Y.; Kun. F. Kireilis, Ilion, N. Y.; A. Brilvicas, Montreal, P. Q., Canada.

Po 1 egz. **Varpai skamba** laimėjo: E. Schwartz, Johnston City, Ill.; P. Shatos, Athol Mass.; H. Naumaiskis, Linden, N. J.; A. Kapel, North Ridge, Calif.; S. Baniulis, Cicero, Ill.; R. Dabrilaitė, Worcester, Mass.; V. Jaras, Baltimore, Md.; Kun. P. Gailevičius, Vicksburg, Miss.

Be to, lietuvis pramonininkas S. L. Fabian, Hollywood, Calif., **SAFE-T-SEAL** įmonės savininkas ir vyr. inžinierius, LD laimėjimams dar paaukojo 12 dėžučių savo gaminių (dėžutės kaina \$2.50). Po vieną dėžutę **Genuine Safe-T-Seal** laimėjo: J. Matusevičius, Montreal, P. Q., Canada; F. Karaliūnas, Glendale, Calif.; M. Aftukienė, Los Angeles, Calif.; J. Petrauskas, Los Angeles, Calif.; P. Lapienė, Stony Brook, L. I., N. Y.; L. Lawrence, N. Hollywood, Calif.; I. Keselys, Los Angeles, Calif.; A. J. Rudis, Blue Island, Ill.; A. B. Kames, Miami, Florida; R. Tehorznickis, Los Angeles, Calif.; Kun. S. Aleksiejus, Hatch, N. M.; J. Truškauskas, Los Angeles, Calif.

L. Ramasauskas (?), turįs laimėjimo bilietėlį Nr. 22956, malonėkite atsilipti, duodamas pilną savo adresą, kad būtų galima pradėti siuntinėti LD.

Leidėjas taria nuoširdžiausią dėkui visiems, kurie parėmė LD, įsigydami laimėjimų bilietėlių. Visi rėmėjai skelbiami šiame numeryje.

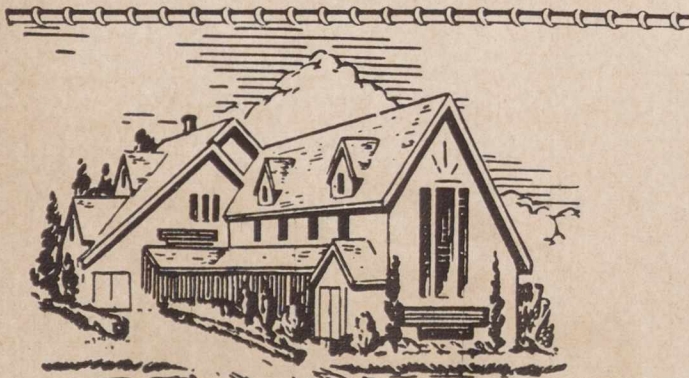
LD LEIDĖJAS

PARĖMUSIEJI "LIETUVIŲ DIENAS" SAVO AUKOMIS

Canada. 2.50 dol.: T. J. Anderson, J. Matulionis, J. Genutis, P. P. Baronas, V. Brilvicas; **2.00 dol.:** B. Zekas, P. Sidaras, V. Aušrotas, B. Simanaitis, A. Grudzinskas, F. Beniush, A. Paškevičius, S. Stonis, N. Kardelis, K. Rimkevičius, B. Racevičius, J. Matijošaitis, P. Brazionas, V. Taraškevičius, S. Baltauskas, V. Skilandžiūnas, A. Kantautas, M. Urbonas, L. Mičikūnas, V. Markonis, J. Keršys, J. Daunys, J. Petrauskas, J. Pleinys, V. Bluzas, L. Vaštokas, M. F. Yokubynas, A. Kalnėnas, J. Parojus, K. Kudukis, S. Bujokas, L. Pilkens, P. Sutkaitis, S. Shepetys, J. Kutka, V. Mockus, J. Skaržinkas, V. Kliučinskas, J. Lukošius, J. Tonkūnas, J. Jagėla, kun. A. Sabas; **1.00 dol.:** A. Puida, P. Jurkšaitis, M. Vaičaitytė, J. Paukštis, Z. Domeikienė, P. Baronas, Z. Danilevičius; **0.25 dol.:** L. Stankevičius.

Alaska. 2.00 dol.: A. Čelkis.

California State. 5.00 dol.: Prof. V. Motiekaitis, S. L. Fabian; **4.00 dol.:** G. Uksas; **2.50 dol.:** J. Truškauskas, D. G. Alducin, Jr., J. J. Krosky, A. Rimkus, Z. S. Krumin, F. Yurkus, H. Castaneda; **2.00 dol.:** Prof. M. Biržiška, Dr. J. J. Bielskis, J. Gobis, W. Andrew, A. Bonatas, A. Mocevičius, J. Bertulis, J. Miller, E. Rozenblatas, S. N. Nyerges, B. Seliukas, A. P. Kunickas, V. Augevičius, J. N. Palulis, S. Zakzevskis, V. Bartkus, D. Mitkienė, J. Petrauskas, F. Masaitis, P. Žilinskas, J. Barsevskis, M. Christ, F. Kudirka, kun. V. Pavalkis, kun. T. Palukaitis, O. Ingelevičienė, G. Paige, G. Elsbergienė, J. Hoff, B. Janulis, P. Birzīs, V. Salas, A. Anton, N. Naujoks, J. A.

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namas
935 W. Washington Blvd. PR. 1061

Miglin, H. Mazeika, M. Wisneski, A. Levickas, J. Augis, K. Karuža, V. Adomaitis, F. Valuskis, Chapps Automotive Service, O. Mackevičius, A. Zurinskas, kun. J. Marčiulionis, O. Miliauskaitė, S. Šeškevičienė, B. Katauskas, Dr. A. Janus, J. Anscott, N. Jasinevičius, P. A. Petkus, P. Prokuratas, A. Laurinaitis, I. Šešplaukis, A. Alyauskas, A. Zatkus, Dr. J. S. Naujokaitis, F. Karaliūnas, A. Dobkevičienė, A. Jasiūnas, L. Zaikienė, A. Luneckis, J. Bimba, J. Salys, kun. P. Manelis, J. Miliūnas, M. Kraft, B. J. Zemaitis, J. Ruksnaitis, A. Pranys, K. Bandzevičius, S. Psibilskis, V. Jasiulionis, J. Leonavičius, J. Jugas, A. Jurgas, S. J. Paltus. **1.00 dol.:** Witkowsky, M. Aftukienė, A. Pauley, V. Dovydaitis, J. Kilmonis, Ch. Zaliunas, A. Apkėnas, J. Kapel, J. Meyeris, A. Markevičiūtė, D. Kardinskas, M. Margienė, J. Stepp; **0.75 dol.:** J. Sebo.

Colorado State. 2.50 dol.: M. Smith; **2.00 dol.:** M. Saulius.

Connecticut State. 2.50 dol.: E. Figoras; **2.00 dol.:** J. Siugzda, kun. B. F. Gauronskas, A. Petrauskas, kun. J. Sapiis, dr. V. Šmulskštys, K. Seliokas, J. Ščiuka, P. Karosas; **1.00 dol.:** Sisters of the Imm. Conception, O. Masius, F. Monchun.

Delaware State. 2.00 dol.: Dr. C. Vileišis, L. Malinovskis.

Florida State. 2.50 dol.: C. K. Braze, kun. A. Tamolunas, Miami Lithuanian Club; **2.00 dol.:** P. Usanis, J.

Kirsh, P. Družinskas, A. A. Tulys, P. Stevens; **1.00 dol.:** G. Klimas.

Illinois State. 3.00 dol.: E. Meškauskas; **2.50 dol.:** kun. I. Aibavičius, kun. A. Steponaitis; **2.00 dol.:** Dr. J. Motiejūnas, V. Tubelis, J. Vadopalas, A. Gerčys, D. Plesičas, J. Levickas, A. Macius, J. Gudelis, K. Klinauskas, J. Žadeikis, J. Kučiauskas, A. Aitches, P. Abelkis, Z. Baltušauskas, P. Urbutis, B. Jablonskis, J. Pabedinskas, A. J. Rudis, F. Burokas, Dr. M. Budrys, P. Kuizinas, J. Blažys, J. Melys, J. Andrišius, J. Krasauskaitė, A. Markauskas, A. Pimpė, J. Stulga, A. Milaknis, A. Mironas, K. Vaičaitis, kun. V. Rimšelis, MIC., J. Grišmanauskas, A. Sohigian, A. Seperys, P. Saliukas, J. Mačėnas, S. Džiugas, J. Dėdinas, A. Mickevičius, kun. B. Sugintas, G. Musteikytė, Dr. Z. Rudaitis, F. Patrick, V. Urbonas, P. Pek, K. Milasauskas, J. Lebedinskas, O. Bružaitė, A. Suopys; **1.62 dol.:** W. Rasimas; **1.40 dol.:** J. Rinkevičius; **1.00 dol.:** J. Vaineikis, A. Valentinas, J. Radvišas, L. Šmulskštys, S. Baniulis, J. Kaunas, Dr. A. Čerškus, Dr. B. Gaižiūnas, P. Šestakauskas, O. Svirmickas, V. Žalikauskas, J. Šklėrys, V. Ramonas, J. Petrauskas; **0.50:** S. Vazbys, T. Lucas.

Indiana State. 2.00 dol.: J. Mikeliūnas, V. Žukauskas, J. Skinder, I. Valančius, B. Daukantas; **1.00 dol.:** D. Mikeliūnas.

Iowa State. 2.00 dol.: Kun. S. Morkūnas, F. Braduški.

Miss Helen Szpakowsky tastes some of the delicacies displayed at a Lithuanian picnic in Washington, D. C. Panelė Helen Szpakowsky, Washington, D. C., Amerikoje gimusi lietuvaitė, vietos lietuvių piknike vaišinas lietuviškais patiekalais: dešromis, kugeliu ir k.
"The Washington Post" foto

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa
Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles
Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.
Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15
Sekmadieniais 1:00 p. m.
Vedėja - Lilija Vanagaitienė
Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.
Telef. GROvehill 6-2242

The Saltimieras Lithuanian Show
Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc
Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.
No recordings - Live talent only
Paul B. Šaltimieras, Director
6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Telephone Financial 0650

(Continued from Page 22)

Louisiana State. 2.00 dol.: J. Kuprionis.
Maine State. 2.00 dol.: Kun. S. Būdas; **1.00 dol.:** D. Cheresky.
Maryland State. 2.50.: M. Yurkšaitė; **2.00 dol.:** Prel. L. J. Mendelis, P. P. Jaras, P. Laukaitis, V. Armalis, M. Mackevičius, Z. Vaičiulis; **1.00 dol.:** J. Mikuckis.
Massachusetts State. 2.00 dol.: A. Juška, A. J. Joku-baitis, J. Vaičaitis, M. A. Dodge, A. Yankus, S. Macionis, kun. F. A. Virmauskis, H. Gorodeckas, I. Vasiliauskas, A. J. Walsh, A. F. Miller, R. Paul, A. Vilčinskas, A. Monke-vičius, kun. J. Steponaitis, A. Dėdinas, S. Bakšienė, kun. J. C. Jutkevičius, J. Andrius, J. Gimbutas, J. Greičiūnas, Ch. Brach; **1.00 dol.:** J. Sisas, V. Dabrila, J. Rautkys, J. Labuckas; **0.72 dol.:** I. Miliūnas.
Michigan State. 2.50 dol.: S. Stapul, A. Kulesus; **2.00 dol.:** kun. M. Kirkilas, V. Tamošiūnas, L. Heiningas, J. Miskinis, Sr., A. Sperauskas, P. Kučinskas, J. Gri-kavičius, B. Jasevičius, B. Gražulis, V. Kundrotas, J. Rauba, V. Tylienė, J. Černiauskas, kun. J. Riauba; **1.00 dol.:** V. Puras, K. Sragauskas, kun. J. Korsakas, A. Šatraitis; **0.50 dol.:** J. Briedis, D. Balys.
Minnesota State. 2.50 dol.: Dr. P. Baleišis.
Mississippi State. 2.00 dol.: Kun. P. Gailevičius, O.P.
Missouri State. 2.00 dol.: Kun. Z. Gelažius, R. Subert, V. Geležiūnas.
Nebraska State. 2.00 dol.: Kun. J. Tautkus, kun. L. Musteikis, F. Pakenis, K. Palšiūnas, J. Agurkis, M. Ka-valiauskas.
New Jersey State. 2.50 dol.: Dr. A. A. Degutis, I. Keraitis; **2.00 dol.:** V. Kiaunė, P. Vilimas, A. Petrutis, F. Vaskas, W. J. Dilis, J. Vaičkus, J. Stankūnas, A. Stag-niūnas, B. Vyliaudas, J. Žilevičius, R. Yrshus, J. Litvinas, O. Baublys, K. Barzdukas; **1.00 dol.:** K. Degutis, S. Au-gulis, K. Graudušienė, V. Kvietkauskas, M. Šaulys, kun. T. Žiūraitis, OP., S. Dzikas; **0.25 dol.:** A. Vitkauskas.
New Mexico State. 2.00 dol.: Kun. S. Aleksiejus.
New York State. 5.00 dol.: P. Lapienė, J. Stanis, F. Šlapelis; **3.00 dol.:** J. Mitchell, A. Gražiūnas; **2.50 dol.:** D. T. Mitchell, L. Bieliukienė, A. Sabaliauskas, L. Kasai-tis, S. Jankauskas, A. Gaidis; **2.00 dol.:** P. Jurgėla, S. Bredes, Jr., kun. V. Dabušis, kun. K. Balčys, R. Kundro-tas, J. K. Chapas, P. Vainauskas, K. Kairis, V. Lišauskas, kun. A. Petraitis, E. Butkus, V. Povilauskas, K. Kriaučiū-nas, A. Patamsis, S. Modzeliauskas, V. Butkus, J. Ma-ciulis, L. Bajorunas, M. Slapsys, J. Ceilius, A. Setikas, kun. A. Račkauskas, B. Velminskas, E. R. Witkus; **1.00 dol.:** kun. F. Kireilis, V. Beleckas, J. V. Kiansas; **0.50 dol.:** W. Stulpinas; **0.25 dol.:** B. Jacikevičius.
North Dakota State. 2.00 dol.: Dr. J. Stasiūnas, kun. J. Bacevičius; **1.00 dol.:** kun. V. Aleksonis.
Ohio State. 2.50 dol.: J. Dombrosky, P. Laurinaitis, S. Viscantas; **2.25 dol.:** Kun. V. Katarskis; **2.00 dol.:** Stp. Nasvytis, A. J. Kasulaitis, J. A. Urbonas, J. S. Razauskas, P. Gobis, L. Briedis, P. Joga, K. Širvinskas, V. Bacevi-čius, J. Vaičaitis, V. Švarcas, J. Naujokaitis, V. Vilkaitis, M. Drosutis, L. Dautartas, kun. V. Cukuras; **1.00 dol.:** Dr. M. Vaitėnas, A. Styra, M. Nastopka, P. Kliorys, A. Kazlas.
Oklahoma State. 2.00 dol.: P. Povilon.
(Tesinys sekančiame numery)

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Programos pradžia kiekvieną
trečiadienį (Wednesday) 10:00 val. vak.
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNIVERSITY 1-1072

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 3:00 - 3:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda
girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

FRANK P. SPEECHER

LICENSED REAL ESTATE BROKER

Associated With George S. Bacon, Realtor

1955 HILLHURST AVE., Los Angeles 27, Calif.

Phones: OLYmpia 0208 or OLYmpia 0031

Residence: DUNkirk 8-8704

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 WESTERN AVE.

Phone HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CAL.

GOOD REALTY CO.

J. J. BAKUS, Lithuanian Real Estate Broker

Multiple Listing Service

4728 S. NORMANDIE, LOS ANGELES 37, CAL.
Office: AXminster 7900 Res.: PLasant 36590

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas
Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Visais reikalais rašyti:
Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178
Pusvalandžius redaguoja: K. Kazlauskas, A. Klimas, V.
Muraškauskas, B. Raugas, A. Šileika ir V. Volertas.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį
9:00 iki 9:30
Pr. Saladžius, pirm., 309 Alphonse St.
Pr. Puidokas, sekr., 38 St. Jacob St.
A. Beresnevičius, ižd. ir fin. reikalų vedėjas,
120 Friedrich Prk, tel. HA-7158
Programos vedėjai: P. Armonas, A. Ciemenis, H.
Žemelis ir V. Zmuidzinas.

Pittsburgh, Pa.

Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program
Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles
Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.
Direktorius J. Žilinskas, 2202 Sarah St., Pittsburgh
3, Pa.
Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-
burgh, Pa.
Programos vedėjas V. Mažeika, 2506 Sylvania Dr.,
Pittsburgh 34, Pa.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

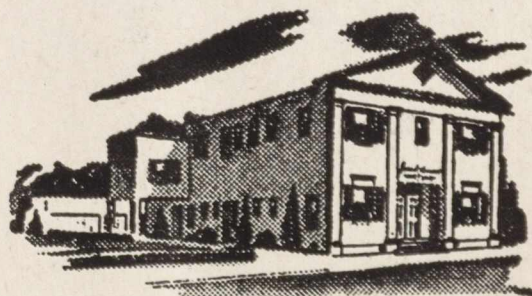
Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas
savo savaitinę programą transliuoja
kiekviena šeštadienį 7:45 iki 8:30
per WDOK, banga 1260
Klubo pirm. ir bendrųjų reikalų ved. - Juozas Stem-
pužis, 1152 Dallas Rd., tel. SW 5-1900
Programos vedėjas - Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,
tel. CE 1-5904
Iždininkas ir fin. reik. vedėjas - Aleksandras Laikūnas,
7205 Linwood Ave., tel. EN 1-1082.

Los Angeles, Calif.

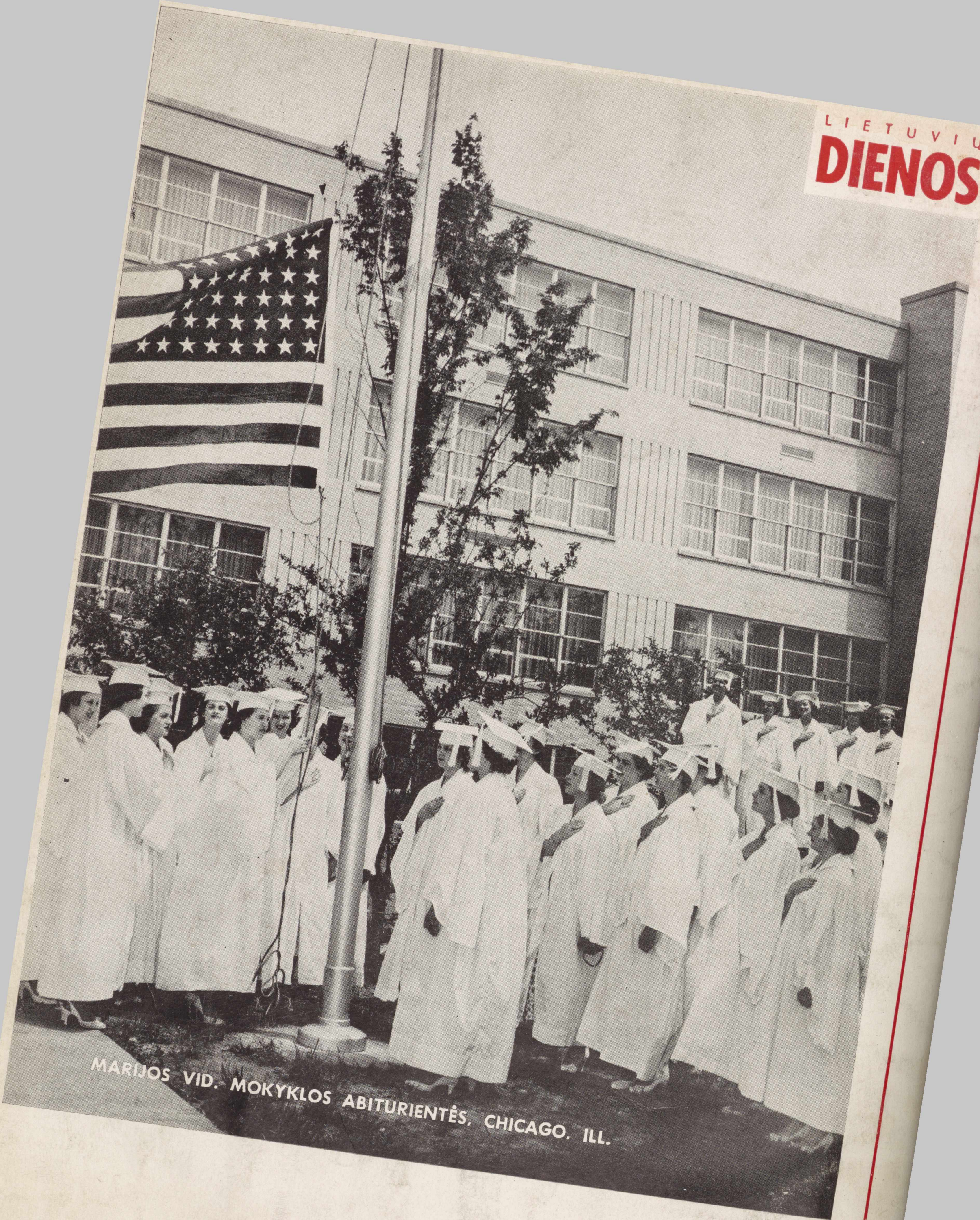
Lithuanian Melody Hour
KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.
Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.
Direktorius Bruno Gediminas, 1827 1/2 N. Western Ave.,
Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150
Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjai: Vladas Bakūnas, 928 W. 36th St.
Los Angeles 7, Calif. Phone RI 1780;
Bronius Dūda, 1315 McCollum St., Los Angeles 26,
Calif.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

**JONES & HAMROCK
MORTUARY**

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18
PROSPECT 6091

MARIJOS VID. MOKYKLOS ABITURIENTĖS, CHICAGO, ILL.